

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík: 23. okt 2020
Tilvísun: 202010-0025

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Alþýðusambandi Íslands hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um tekjufallsstyrki. Verði frumvarpið samþykkt gætu litlir rekstraraðilar og sjálfstætt starfandi einstaklingar átt rétt á tekjufallsstyrkjum að uppfylltum vissum skilyrðum.

Ljóst er að þörf er á slíku úrræði hjá ákveðnum hópum sem hafa orðið fyrir tekjufalli af völdum áhrifa útbreiðslu Covid-19. Þar má sérstaklega nefna aðila sem hafa ekki val um ráðningarform og starfa í svokallaðri gerviverktöku. Nánar tiltekið er átt við þegar reynt sé að fara á svig við reglur vinnuréttarins með því að undanskilja sig frá ákvæðum laga um réttindi og skyldur aðila á vinnumarkaði. Sérstaklega er áberandi að reynt er að ráða fólk til starfa sem verktaka eða sjálfstætt starfandi og er þá tilgangur atvinnurekandans að jafnaði sá að sleppa við að greiða laun skv. kjarasamningum og launatengd gjöld, losna undan ábyrgð og skyldum gagnvart hinu opinbera og undan skyldum kjarasamninga t.a.m. um veikindi, orlof o.fl. Milli aðila er þá ekki gerður hefðbundinn ráðningarsamningur heldur einhvers konar verksamningur að forminu til þrátt fyrir að slíkur samningur hafi öll einkenni ráðningarsamnings enda er um að ræða samning sem byggist á persónulegu vinnuframlagi og einstaklingur hefur lítið sem ekkert svigrúm til að stýra verkinu sjálfur, stýra tíma sínum eða framselja eigið vinnuframlag. Réttarstaða þeirra sem starfa skv. ólöglegum verktakasamningum er því gjörólik réttarstöðu launafólks. Verktakar njóta ekki þeirra lágmarkskjara sem samið er um á vinnumarkaði, fá ekki laun fyrir viðurkennda frídaga, fá ekki greitt orlof og njóta takmarkaðra slysatrygginga svo eitthvað sé nefnt. Jafnframt eiga þeir ekki rétt á greiðslu launa úr Ábyrgðasjóði launa ef svo ber undir og réttur til atvinnuleysisbóta getur verið takmarkaður enda er það langt í frá svo að allir sem starfi sem verktakar sé með nægileg háar tekjur til að geta reiknað sér ásættanleg laun. Það eru einstaklingar sem gjarnan eru umbjóðendur aðildarfélagi ASÍ og eiga eins og segir engra annarra kosta völ en að starfa sem svokallaðir gerviverktakar og/eða einstaklingar í óhefðbundnu ráðningarsambandi. Hvað þann hóp varðar er tilkomu frumvarpsins fagnað enda hafa þau úrræði sem gripið hefur verið til undanfarin misseri í tengslum við efnahagsþrengingar ekki komið til móts við þá.

Frumvarpið varpar því ljósi á brotalamir á íslenskum vinnumarkaði þar sem starfsfólki er komið undan hefðbundnum ráðningarformum. Ástandið nú krefst þess að gerður sé gangskör í upprætingu ólögmeðra ráðningaforma.

Þá verður ekki hjá því komist að benda nefndinni á alvarlegar brotalamir í núverandi regluverki um reiknað endurgjald og skattlagningu litilla fyrirtækja. Hafi sjálfstæðir atvinnurekendur reiknað sér endurgjald í takt við gildandi lög eiga þeir rétt á atvinnuleysisbótum frá Vinnumálastofnun¹. Í núverandi kerfi má hins vegar finna hvata til að komast hjá skattareglum með því að reikna lágt endurgjald. Sú aðgerð getur þó takmarkað réttindi til atvinnuleysistrygginga og úr fæðingarorlofssjóði svo dæmi séu nefnd. Þessir hvatar eiga að vera stjórnvöldum vel kunnugir. Bæði voru þeir kortlagðir

¹ Sjá nánar <https://vinnumalastofnun.is/atvinnuleitandi/rettur-til-atvinnuleysisbota/sjalfstaett-starfandi>

í skýrslu AGS frá árinu 2012² og nú síðast af sérfræðingahópi á vegum Fjármálaráðuneytisins³. Í skýrslu Fjármálaráðuneytisins er beinlínis sagt að það „*virðist blasa við að misbrestur sé á því að skylda til að reikna sér laun vegna rekstrarins sé að fullu virt*“.

ASÍ leggst ekki gegn samþykkt málsins en telur nauðsynlegt að fyrirkomulag reiknaðs endurgjalds verði endurskoðað í kjölfarið þannig að koma megi í veg fyrir að einstaklingar lendi utan kerfa og verndar tryggingakerfa vinnumarkaðarins. Jafnframt telur ASÍ eðlilegt að sett verði sambærileg skilyrði og í lögum um hlutabætur sem takmarka úthlutun arðs þrjú ár eftir styrkveitingu.

Fyrir hönd ASÍ,

Róbert Farestveit
Hagfræðingur

Halldór Oddsson
Lögfræðingur

² Sjá nánar <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Allocating-Business-Income-between-Capital-and-Labor-under-a-Dual-Income-Tax-The-Case-of-40078>

³ Sjá nánar <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=1e217960-3912-11e9-9432-005056bc530c>

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis,

Nefndasvið Alþingis

nefndasvid@althingi.is

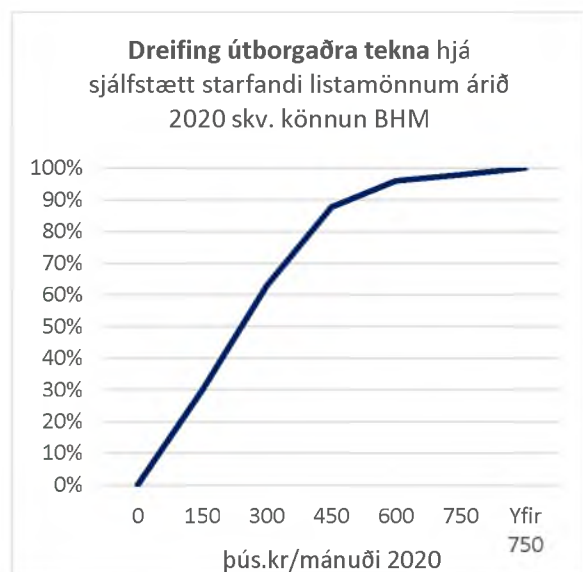
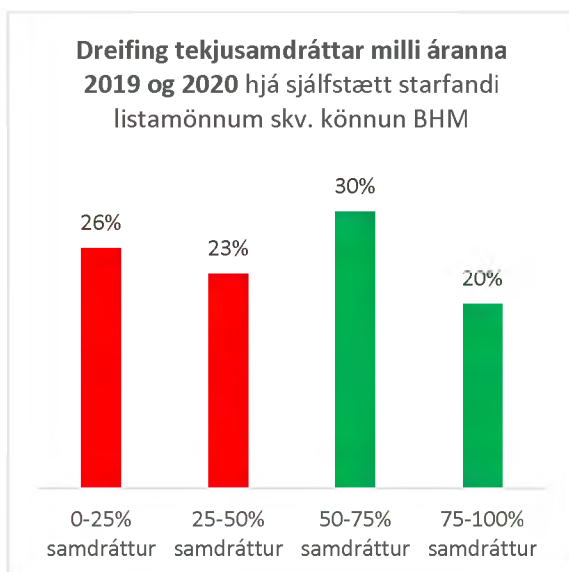
Reykjavík, 23. október 2020

Efni: Umsögn BHM um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki mál nr. 212/2020

Bandalag háskólamanna (BHM) hefur fengið til umsagnar frumvarp fjármála- og efnahagsráðherra um tekjufallsstyrki, þar sem lagt er til að greiddir séu út styrkir til minni rekstraraðila sem hafa orðið fyrir tímabundnu tekjufalli vegna heimsfaraldurs kórónuveiru. BHM fagnar þeirri viðleitni stjórnvalda að koma til móts við minni rekstraraðila sem upplifað hafa mikinn tekjusamdrátt á undanförunum misserum og búa við verulega skert afkomuöryggi og óvissu um framtíðartekjur. Telur bandalagið þetta stórt og metnaðarfullt skref af hálfu stjórnvalda og þarfa viðbót við COVID-19 úrræði ríkisstjórnarinnar. Vill BHM þó koma eftirfarandi sjónarmiðum á framfæri er varðar markmið laganna um stuðning við minni rekstraraðila á tímum COVID-19.

Endurskoða þarf viðmið um tekjusamdrátt

Í lögunum er valið að takmarka mengi umsækjenda við þá sem hafa upplifað meira en 50% tekjusamdrátt samanborið við gefið viðmiðunartímabil. Ekki er ljóst hvernig þessi tala er valin m.t.t. þess að tryggja hag minni rekstraraðila eins og best verður á kosið. Hafa ber í huga að tekjudreifing rekstraraðila og áhrif tekjusamdráttar er einkar mismunandi eftir atvinnugreinum. Má í því sambandi nefna að í nýlegri könnun BHM og BÍL meðal sjálfstætt starfandi listamanna kom fram að um 90% hafi upplifað tekjusamdrátt milli ára 2019 og 2020. Helmingur þess mengis sagði tekjusamdráttinn vera undir 50% og fellur því ekki undir úrræði laganna (sjá mynd til vinstri). Niðurstöðurnar benda þá jafnframt til þess að fjárhagsstaða hópsins sé almennt slæm en sjá má dreifingu útborgaðra tekna hópsins á árinu 2020 skv. könnun á mynd til hægri.

Í ljósi þessa segir meirihluti sjálfstætt starfandi ekki munu geta staðið undir fjárhagslegum skuldbindingum á næstunni. Tengist þetta m.a. því að stór hluti tekjuöflunar sjálfstætt starfandi listamanna, sem fellur alla jafna til á fjórða ársfjórðungi, hefur fallið niður.

BHM telur mikilvægt að stjórnvöld kanni forsendur og áhrif þess að tekjusakdráttarmörkin séu færð niður í 40% t.d. ef sýnt þykir að tekjur umsækjanda á árinu 2020 séu undir framfærsluviðmiði. Leiði þetta til breytingar í 1. tl. 4. gr. laganna:

„Tekjur hans á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020 voru a.m.k. 40% lægri en á sama tímabili 2019 og tekjufallið má rekja til heimsfaraldurs kórónuveiru eða ráðstafana stjórnvalda til að verjast útbreiðslu hennar.“

Í þessu sambandi má nefna að í úrræði dönsku ríkisstjórnarinnar „*Midlertidig compensation for selvstændige som følge af coronavirus*“ eru tekjusakdráttarmörkin sett 30%.

Endurskoða ætti viðmiðunartímabilið m.t.t. þeirra greina sem búa við miklar tekjusveiflur

Í lögunum er fjárhæð tekjufallsstyrks ákvörðuð með eftirfarandi hætti:

„Fjárhæð tekjufallsstyrks skal vera jafnhá rekstrarkostnaði rekstraraðila tímabilið 1. apríl til 30. september 2020... Í stað þess að telja til rekstrarkostnaðar reiknað endurgjald fyrir tímabilið 1. apríl til 30. september 2020 er rekstraraðila heimilt að reikna til rekstrarkostnaðar á því tímabili sömu fjárhæð og hann gjaldfærði vegna reiknaðs endurgjalds á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2019...“

BHM vill benda á að viðmiðunartímabil rekstrarkostnaðar og tekjufallsstyrks í lögunum gefur oft skakka mynd af tekjuöflun þeirra sjálfstætt starfandi sem búa við miklar tekjusveiflur í meðalári. Á þetta m.a. við meðal sjálfstætt starfandi listamanna. BHM hvetur stjórnvöld til þess að umsækjendum, sem búa við miklar tekjusveiflur í meðalári, sé veitt heimild til að reikna til rekstrarkostnaðar sömu fjárhæð og rekstraraðili gjaldfærði vegna reiknaðs endurgjalds að meðaltali á árunum 2018-2019 og myndi það grundvöll fyrir útreikning tekjufallsstyrks. Á þann hátt er betur komið til móts við þá sem búa við miklar tekjusveiflur, eru í lág- og millitekjuhópum og búa við mikla óvissu hvað varðar tekjuöflun framtíðar og tekjuöryggi á tímum COVID-19.

Fyrir hönd BHM

Vilhjálmur Hilmarsson
hagfræðingur BHM.

151. löggjafarþing 2020–2021.
Þingskjal 213 — 212. mál.
Stjórnarfrumvarp.

UMSÖGN B.Í.L.S.

Bandalag íslenskra leigubifreiðstjóra veitir hér umsögn um 212. Stjórnarfrumvarp frjármála og efnahagsráðherra á 151. löggjafarþingi 2020–2021

Leigubifreiðaaakstur á Íslandi er leyfisskyld atvinnustarfsemi og um hana gildir vinnuskylda, það er að leigubifreiðaaakstur er aðalatvinna leyfishafa.

Til þess að gæta fyllsta jafnréttis í úrræðum stjórnvalda, viljum við óska þess að tekið sé tillit til leigubifreiðastjóra og að þeir falli undir skilyrðin að njóta tekjufallsstyrks. Leigubifreiðastjórar hafa orðið fyrir tekjufalli í beinum afleiðingum af þeim lokunum og sóttvörnum sem stjórnvöld hafa skipulagt í baráttunni við Covid faraldurinn. Leyfishafar leigubifreiða eru einyrkjar og margir þeirra með skuldbindingu gagnvart niðurfellingu vörugjalda á bifreiðum sínum. Um niðurfellinguna gildir rekstrarskylda í tvö ár og tiltekin tekjuviðmið.

Leyfishafar leigubifreiða hafa þraukað við aðstæður samdráttar og takmarkana og haldið uppi þjónustunni við samfélagið, starfað í framlínunni, útsettir fyrir smiti og þjónað mikilvægu starfi, svo sem að koma sýnum til greiningastöðva og aka með sjúklinga og flugfarþega í sóttkví, auk almenns aksturs. Þeim hefur verið gert að breyta bifreiðum sínum með skilrúmum og öðrum tilfallandi kostnaði vegna sóttvarna. Rekstrarkostnaður leigubifreiða ræðst bæði af föstum kostnaði og breytilegum. Fastur kostnaður eru tryggingar, afborganir af bílalanum, stöðvagjöld og önnur rekstrargjöld. Breytilegur kostnaður er síðan eldsneyti, endurnýjun slithluta og almennt viðhald. Leyfishöfum hefur verið boðið upp á frystingu bifreiðalána af hálfu lánaþyrtaækja, en hins vegar hefur þeim gengið misjafnlega að semja við tryggingafélögin. Samdrátturinn hefur haldist að öllu jöfnu milli 80 og 90 prósent frá 15. mars á þessu ári, þá er bæði átt við tekjur af akstri og fjölda ferða sem til falla. Margir leyfishafar hafa lagt inn leyfi sín tímabundið, þeir sem hafa haft þann möguleika á eða þeir sem hafa ekki átt annarra kosta völen að draga úr kostnaði.

Þess má geta að þann 22. október 2020 eru 100 leyfi leigubifreiða á Höfuðborgarsvæðinu í tímabundinni innlögn, auk nokkurra sem hefur verið hætt rekstri. Þrátt fyrir að fjöldi leigubifreiða í umferð hafi minnkað nær 20%, er vinnan til þeirra sem áfram starfa ennþá langt undir þeim tekjumörkum til að geta staðið bæði undir rekstrarkostnaði og launum. Þá geta leyfishafar þar af leiðandi ekki staðið við tekjuviðmið tollayfirvalda gagnvart niðurfellingu bifreiða sinna. Einhver fjöldi leyfishafa hefur notið atvinnuleysisbóta, en það segir sig sjálft að þær bætur renna óhjákvæmilega til rekstrarkostnaðarins af starfinu.

Virðingarfyllst

f.h. BÍLS

Daníel Orri Einarsson formaður

Bandalag íslenskra listamanna *Federation of Icelandic artists*

Reykjavík 22. október 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Bandalag íslenskra listamanna vill byrja á því að þakka fyrir þá viðurkenningu og þann skilning sem í þessu frumvarpi felst. Frá upphafi samkomubanns hefur starfsumhverfi listamanna verið stórlaskað og aðgerðir til að stemma stigum við útbreiðslu CORONA-veirunnar hefur hindrað störf þeirra með mjög alvarlegum afleiðingum. Frá fyrst degi var ljóst að undir þessu álagi og vegna sérstöðu starfsumhverfisins væru hefðbundin úrræði vinnumarkaðarins ekki að veita aðstoð sem skildi. Kannanir sem framkvæmdar hafa verið af BÍL, aðildarfélögum þess og BHM eru allveg samhljóða niðurstöðum OECD landa sem hafa vaktað þetta starfsumhverfi sérstaklega.

Bandalag íslenskra listamanna vill koma að nokkrum athugasemdum varðandi frumvarpið svo það muni ná en betur til þessa hóps.

1. Samkvæmt frumvarpinu fellur rekstur menningarfélaga ekki undir skilgreiningu atvinnurekstrar. Fjöldi verkefna listamanna eru rekin undir rekstrarformi menningarfélaga, enda til þeirra stofnað án hagnaðarsjónarmiða og í þeim eina tilgangi að koma leiksýningum tónleikum eða listrænu samstarfi á laggimar. Mörg þessara verkefna voru komin í ferli í vor með tilheyrandi kostnaði, en hefur ekki náðst að hrinda þeim í framkvæmd og því er þetta sokkinn kostnaður á ábyrgð verkefnisins og þeirra sem að því standa. Það myndi bæta stöðu þessara verkefna ef rekstur menningarfélaga yrðu skilgreind undir þessu úrræði.

2. 50% tap er viðmiðið fyrir rétti til tekjufallsstyrk. Í sambærilegum lögum sem sett voru í Danmörku var viðmiðið 30% þetta er því nokkuð hærra viðmið. BÍL leggur til að þetta viðmið verði rýmkað. Til þess að ná til þessa hóps sem er að tapa helmingi sinna tekna væri skynsamlegt að miða við 40%, þannig er hægt að segja að segja að stuðningurinn sé kominn inn á þenna radíus helmings tekjufalls. frekar en miða við slétt 50% tap.

3. Skýra þarf hversu strangt skilyrði fyrir skuldleysi við RSK er í þessum lögum. Er um að ræða skuldleysisvottorð RSK eða má viðkomandi rekstraraðili vera með samningi um greiðslu eftirstöðva gjalda? eða má hann á rekstrar árinu 2019 ekki hafa tafist með greiðslur.

4. Viðmiðun tekjufalls er samsvarandi mánuðir árið 2019 eða frá 1. apríl til 1. sept. Tekjur listamann geta sveiflast gríðarlega vegna verkefna. Þannig geta verkefni sem mynda grunn tekna listamann eitt árið komið inn á mjög stuttu tímabil. Til þess að minnka hættu á því væri skynsamlegt að taka tekjuárin 2018 og 2019 og finna meðaltekjur þess og leggja til grundvallar styrkuppþæð.

Virðingarfyllt

Erling Jóhannesson
Forseti Bandalags íslenskra listamanna

Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Sendandi: Bandalag sjálfstæðra leikhúsa – SL

Netfang: leikhopar@leikhopar.is

Reykjavík, 22. október 2020

151. löggjafarþing 2020–2021.

Þingskjal 213 — 212. mál.

Stjórnarfrumvarp.

Sjálfstæðu leikhúsin fagna því að með þessu frumvarpi birtist skýr vilji til að styðja við einyrkja í listum og menningu í ástandi sem gerir þeim verulega erfitt fyrir. Stjórn SL hefur kynnt sér inntak frumvarpsins og reynt að leggja mat á þann stuðning sem sviðslistafólk mun geta sótt verði ákvæði þess að lögum. Niðurstaða okkar að gera þurfi nokkrar veigamiklar breytingar til að það gagnist einyrkjum og litlum fyrirtækjum í sviðslistageiranum. Í þessu samhengi er nauðsynlegt að horfa til þess að fyrri úrræði stjórnvalda til að styðja fólk í gegnum þessar þregningar hafa ekki nýst sjálfstætt starfandi listafólki sem skyldi. Fyrir því eru margar ástæður en einfalda svarið liggur í afar flóknu starfsumhverfi listamanna; tekjurnar eru sveiflukennar, bæði innan ársins og milli ára, margir starfa sem launþegar að hluta og sjálfstæðir rekstraraðilar að hluta, ýmist á eigin kennitölu eða undir hatti einkahlutafélaga eða samlagsfélaga og ákveðinn hluti gerir reksturinn upp einu sinni á ári.

Frumvarpið er fyrir einstaklinga

Frumvarpið er greinilega samið til að ná utan um einstaklinga í rekstri. Þó talað sé um lítil fyrirtæki í texta frumvarpsins og kynningu á því nær það ekki utan um menningarfélög, sem flestir atvinnuleikhópar eru. Sviðslistafólki hefur gjarnan verið ráðlagt að stofna menningarfélag/almennt félag utan um rekstur sinn, bæði af ráðuneyti menningarmála og Skattinum. Þetta er líklega vegna þess að reksturinn er ekki stöðugur yfir árið, heldur er umsvifalítill milli uppsetninga eða sérstakra verkefna félagsins. Hugsanlegt er að einhverjir atvinnuleikhópar séu skráðir sem fyrirtæki með ótakmarkaða skattskyldu, en það er þá undantekning og nær öruggt að 3ja launamanna hámarkið sem kveðið er á um í frumvarpinu útiloki þá frá þeim stuðningi sem hér er boðaður.

Lítil fyrirtæki í sviðslistum falla utan ramma

Bjarni Benediktsson kynnti þetta frumvarp sem einn þátt í þríþættri lotu. Fyrst liður hafi verið lokunarstyrkir, en þeir voru ekki í boði fyrir lítil leikhús eða atvinnuleikhópa og sömu sögu má segja um

hlutabótaleiðina. Þetta frumvarp er annar liðurinn og nær heldur ekki til lítilla leikhúsa og atvinnuleikhópa. Þeir aðilar sem ráðherra nefnir sérstaklega í samhengi við þetta þriðja úrræði eru:

„Þeir sem hafa þurft að sæta ýmiss konar takmörkunum eða íþyngjandi sóttvarnarráðstöfunum sem hafi hafa veruleg áhrif á reksturinn. Þeim hefur ekki verið gert að loka og falla þess vegna ekki undir lokunarstyrkina. Þessir aðilar eru með umfangsmeiri rekstur en þann sem við erum að tala um hér, hafa þurft að gera mjög miklar ráðstafanir, t.d. vegna fjöldatakmörkana inni á, segjum veitingastöðum og öðrum slíkum stöðum. Við þurfum að halda áfram að vinna úr hvernig við ætlum að koma til móts við þá.“

Félagasamtök falli undir næstu úrræði

Það er gott að þriðji þátturinn sé í smíðum og afar brýnt að undir það úrræði falli félagasamtök með einhverjum hætti. Frumvarp þar að lútandi þarf að lita dagsins ljós sem allra fyrst. Lítil leikhús og atvinnuhópar í sviðslistum eru almennt félög sem hafa því ekki ótakmarkaða skattskyldu en hafa orðið fyrir algjöru tekjufalli síðan fyrstu samkomutakmarkanir voru settar á í mars sl. Á meðan íþyngjandi sóttvarnarráðstafanir og samkomutakmarkanir eru við lýði munu þessir sömu hópar vera í mjög erfiðri stöðu. Þeir höfðu stofnað til skuldbindinga vegna verkefna sem voru á dagskrá en þurfti að stöðva vegna samkomutakmarkana. Sem dæmi má nefna að á mánaðartímabili frá miðjum mars fram í miðjan apríl voru í Tjarnarbíói 19 atvinnuleikhópar sem töpuðu tekjum að upphæð 40-50 milljónir króna. Gera má ráð fyrir að amk. 60% þeirrar upphæðar hafi átt að fara í launakostnað en 30-40% í aðrar skuldbindingar. Við þetta tap bætist svo kostnaður við að gangsetja verkefni á nýjan leik þegar samkomuhöftum verður aflétt. Verkefnin sem þessir hópar standa fyrir þarf að æfa aftur að hluta og kynna & markaðssetja á nýjan leik með tilheyrandi kostnaði, að því gefnu að allir þeir sem störfuðu við verkefnið séu tiltækir til að koma til starfa á nýjan leik og að húsnæði og búnaður sé til reiðu en slíkt er alls óvíst. Þetta hangir svo allt á því að almenningur sé farinn að treysta því að óhætt sé að sækja menningarviðburði.

Vankantar á úrræðum frumvarpsins

400 þús. kr. eru mjög lág efri mörk. Sú tala virðist úr lausu lofti gripin og ekki fæst séð nauðsyn þess að hafa hana svo lága enda líkur á að einhverjir skattar verði greiddir af þessari upphæð þó einhver munur geti verið á hve miklir eftir rekstrarformi. Eðlegra væri að miða við sama hámark og í lögum um uppsagnarstyrki (633 þúsund vegna launa og 85 þúsund vegna hluta launagreiðanda í lífeyrissjóðsgjöldum) eða að minnsta kosti við viðmiðunarlaun Skattsins, en þau eru í flokki C6 548.000 kr.

Úrræði frumvarpsins eru afar óheppilega uppsett fyrir þá sem voru með skertar tekjur á viðmiðunartímabili laganna, t.d. vegna fæðingarorlofs, náms, veikinda eða annars. Þess vegna er nauðsynlegt að miða hið minnsta við meðaltal byggt á árstekjum 2019.

Það er kærkomið að nú komi loksins fram úrræði sem eiga að styðja við sjálfstætt starfandi sviðslistafólk. Líklega verður aldrei hægt að ná utan um alla en þessum lögum þarf að fylgja eftirlit með því hvernig þau ná að styðja þann hóp sem þeim er ætlað að hjálpa.

Að síðustu verður að gera ráð fyrir því að þessar aðgerðir verði framlengdar, enda ljóst að samkomutakmarkanir í október hafa stöðvað á ný þá fáu listviðburði sem byrjað var að bjóða uppá. Bjarni Benediktsson gerði það að umtalsefni í ráðu sinni að hugsanlega yrði úrræðið framlengt til að ná yfir október. Hvað sviðslistafólk snertir er það brýn nauðsyn og raunar bjartsýni að ætla að sá eini mánuður

dugi til. Það er því nauðsynlegt að hægt sé að framlengja þetta tímabil í skömmtum eftir því hvernig aðstæður þróast í samfélaginu.

Athugasemdir við frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

1. Fremur en að mæta því verulega tekjufalli sem einstaklingar og hópar í listum sannarlega urðu fyrir á tímabilinu apríl til september 2020 (og verða enn) með beinum hætti þá er frumvarpinu gert að bæta að hluta rekstrarkostnað einstaklinga og lítilla hópa á því tímabili. Það má leiða að því líkum að atvinnulistafolk sem sá fram á- og upplifði þá miklu tekjuskerðingu sem varð, hafi dregið saman seglin í upphafi tímabilsins. Þannig hafi einstaklingar dregið verulega- og jafnvel alveg úr reiknuðu endurgjaldi sínu, enda engu slíku til að dreifa, jafnvel leitað á náðir hins opinbera í formi atvinnuleysisbóta. Því er ólíklegt að um verulegan rekstrarkostnað sé að ræða á viðkomandi tímabili. Lögin heimila vissulega að miðað sé við reiknað endurgjald sama tímabils árið 2019 en á því eru vankantar:

- a) Rekstrarumhverfi atvinnumanna í listum er með fádæmum óstöðugt. Listamenn innheimta gjarnan tekjur sínar í „hollum“ og geta þær því dreifst afar ójafnt yfir árið eftir verkefnastöðu.
- b) Stór hluti atvinnumanna í listum gerir upp tekjur sínar á ársgrundvelli og mörgum er ókunnugt um skyldur til staðgreiðslu þegar ákveðnum tekjuviðmiðum er náð. Upplýsingar um dreifingu tekna yfir árið kunna því að gefa skakka mynd af raunverulegu tekjuflæði.
- c) Vegna þess hve rekstrarumhverfi atvinnumanna í listum er óstöðugt má vel hugsast að reiknað endurgjald ársins 2019 gefi með engu móti raunsanna mynd af tekjufalli ársins 2020. Þannig getur listamaður sem nýlega hefur snúið til lausamennsku (e. Freelance) hafa séð fram á urmul verkefna á umræddu tímabili ársins 2020 sem öll hafa glatast, jafnvel þótt tekjur af sjálfstæðri atvinnustarfsemi hafi verið litlar sem engar á árinu 2019.

2. Skv. frumvarpinu eru styrkir háðir fjölda launamanna og stöðugildum. Þetta nær ágætlega til einstaklinga en ekki atvinnuleik- og listahópa. Atvinnuleik- og listahópar starfa iðulega aðeins hluta úr ári, þ.e. á meðan undirbúningi, æfingum og sýningartíma stendur. Stór hluti kostnaðar hópanna eru verktakgreiðslur og eru mörg dæmi um hópa sem þurftu að standa við gerða samninga um verktakgreiðslur jafnvel þótt tekjufallið væri mikið og stundum algjört á umræddu tímabili. Þessir hópar eru oftast reknir sem menningarfélög (almenn félagasamtök) með fáum eða engum föstum launamönnum eða stöðugildum, enda rekstur þeirra milli verkefna tekjulaus og rekinn í sjálfboðavinnu aðstandenda.

3. Skv. frumvarpinu er gert ráð fyrir einyrkjum eða félögum með ótakmarkaða skattskyldu skv. 1. eða 2. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Með þessu verður fjöldi atvinnuleik- og listahópa útundan, auk ýmissar mikilvægrar starfsemi á sviðum lista og menningar. Mikil fjöldi atvinnuhópa og tengdrar starfsemi í listum og menningu er rekinn sem almenn félagasamtök, sem er það næsta sem íslenskur félagaréttur kemst fyrirbærinu „Non-Profit Organization“. Þetta hefur þótt eðlilegt umhverfi slíkrar starfsemi þar sem hún er í fæstum tilvikum rekin í hagnaðarskyni, heldur eingöngu til að standa undir þeim verkefnum sem félögin taka sér á hendur. Auk þess er íslenskur félagaréttur flókið fyrirbæri og fái á sviði sjálfstæðra lista og menningar sem hafa bolmagn í sækja sér þá faglegu aðstoð sem þarf til að stofna flóknari sjálfstæða lögaðila, hvað þá að standa undir þeim ríku skyldum sem lagðar eru á slík félög um eigið fé, endurskoðun o.fl. Ef ætlunin með þessum lögum er að ná almennilega til sjálfstæðra lista og menningar á Íslandi verður að taka almenn félagasamtök með.

4. Skv. frumvarpinu mega að hámarki vera þrír launamenn svo viðkomandi rekstraraðili eigi rétt á styrkjum. Aftur nær þetta ágætlega yfir einstaklinga en með þessu verða margir sjálfstæðir leikhópar og önnur mikilvæg starfsemi á sviðum lista og menningar útundan. Hópar og starfsemi sem ekki hafa fallið undir önnur úrræði hins opinbera og hafa beðið langeyg eftir sértækum úrlausnum til handa listum og menningu. Hjá þessum rekstraraðilum eru gjarnan margir launamenn en hver í lítilli stöðu, þ.e. mikið um hlutastörf. Með þessari þröngu skilgreiningu verða lítil sjálfstæð leikhús á borð Tjarnarbíó, Gaflaraleikhúsið og Kómediuleikhúsið útundan, sem og sjálfstæðir leikhópar á borð við Leikhópin Lottu.

Breytingartillögur

Almenn félagasamtök þurfa að falla undir löginn sem gjaldgengir rekstraraðilar sé þessum lögum ætad að styðja við aðra aðila í sviðslistum en einstaklinga. Þannig þyrfti að bæta við 1. gr. frv. Sem hér segir:

1. gr.

Gildissvið

*Lög þessi gilda um einstaklinga og lögaðila sem stunda tekjuskattsskyldan atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi, hófu starfsemina fyrir 1. apríl 2020 og bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi skv. 1. eða 2. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. **Lögin gilda einnig um almenn félagasamtök.** Lögin gilda ekki um stofnanir, byggðasamlög eða fyrirtæki í eigu ríkis eða sveitarfélaga.*

Til að lítil leikhús og atvinnusviðslistahópar falli undir þetta úrræði þarf að taka út skilyrði um að rekstraraðili megi ekki hafa verið með meira en þrjá launamenn. Frumvarpið segir nú þegar að hafi rekstraraðili fengið lokunarstyrki samkvæmt lögum um fjárstuðning til minni rekstraraðila vegna heimsfaraldurs kórónuveiru þá dragist hann frá tekjufallsstyrk, auk skilyrða um sannanlegt tekjufall á tímabilinu. Því væri ekki hætt á að brottfall þessa hámarks myndi leiða til misnotkunar rekstraraðila, sé hámark styrkja samræmt milli lokunar- og tekjufallsstyrkja. Tillagan er því að fella texta út úr 4. gr. frv. 3. tölulið sem hér segir:

4. gr.

Skilyrði

~~3. Að hámarki þrír launamenn störfuðu við rekstur hans 31. mars 2020.~~

Líkt og með lokunarstyrki ætti að miða við fasta upphæð fyrir hvern mánuð viðkomandi tímabils. Sú upphæð margfaldast m.v. fjölda stöðugilda **og/eða** rekstrarkostnað upp að tilteknu hámarki sem samræma ætti við lokunarstyrki. Með þessu móti er bæði tekið tillit til hefðbundins launakostnaðar/reiknaðs endurgjalds og verktakagreiðslna sem rekstraraðili þurfti að inna af hendi. Þannig skyldi ekki miðað eingöngu við fjölda launamanna og stöðugildi. Tillagan er eftirfarandi breytingar og viðbætur við 5. gr. frv. 1. mgr. svo sem hér segir:

5. gr.

Fjárhæð

*Fjárhæð tekjufallsstyrks skal vera jafnhá rekstrarkostnaði rekstraraðila tímabilið 1. apríl til 30. september 2020. Tekjufallsstyrkur getur þó ekki orðið hærri en **800 þús. kr.** fyrir hvert stöðugildi **og/eða rekstrarkostnað vegna verktaka sem störfuðu** á mánuði hjá rekstraraðila á sama tímabili, **þó að hámarki 2,4 millj. kr. á hvern rekstraraðila.***

Hafi rekstraraðili fengið stuðningslán má tekjufallsstyrkur ekki vera svo hár að samanlögð fjárhæð hans og lánsins verði hærrí en hámarksfjárhæð stuðningsláns skv. 1. mgr. 11. gr. laga um stuðningslán nr. 38/2020.

Stjórn SL tekur undir athugasemd SAFAS (Samráðsvettvangs fagfélaga sviðslistafólks innan Sviðslistasambands Íslands) þess efnis að stærstur hluti tekna listamanna verði til á vetrarmánuðum hvers árs en ekki á viðmiðunartímabilinu sem frv. gerir ráð fyrir (apríl til sept.). Því leggjum við til að heimilað verði að taka mið af meðalárstekjum rekstraraðila við útreikning tekjufallsstyrks. Þannig þyrfti að bæta setningu við 5. gr. frv. 2. mgr. svo sem hér segir:

5. gr.

Fjárhæð

*Í stað þess að telja til rekstrarkostnaðar reiknað endurgjald fyrir tímabilið 1. apríl til 30. september 2020 er rekstraraðila heimilt að reikna til rekstrarkostnaðar á því tímabili sömu fjárhæð og hann gjaldfærði vegna reiknaðs endurgjalds á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2019, eða á fyrstu sex heilu almanaksmánuðum sem hann starfaði, hafi rekstur hafist eftir 1. apríl 2019. **Búi rekstraraðili við miklar tekjusveiflur í meðalári þannig að ljóst þygi að fyrrgreind viðmiðunartímabil endurspegli ekki tekjuöflun hans alla jafna er rekstraraðila heimilt að reikna til rekstrarkostnaðar ígildi meðaltals áráanna 2018-2019 og myndi það grundvöll styrkfjárhæðar.** Hafi rekstraraðili fengið atvinnuleysisbætur fyrir tímabilið 1. apríl til 30. september 2020 dragast þær frá þannig reiknuðum rekstrarkostnaði.*

Stjórn SL tekur einnig undir athugasemd SAFAS um ákvæði 4. gr. 1. tl. um 50% tekjufall sem skilyrði tekjufallsstyrks. Þar sem lagt er til að hafa þetta hlutfall tekna lægra og leggjum til að því verði breytt í 40%, að því gefnu að breytingartillaga um viðmiðunartímabil verði samþykkt, verði henni hins vegar hafnað þá þyrfti að lækka hlutfallið í 30%. Þar vegur þýngst sú staðreynd að nokkur hluti svarenda í könnunum BHM sem SAFAS leggur til grundvallar álitu sínu sé með útborgaðar tekjur undir framfærsluviðmiði auk þess sem meirihluti sjálfstætt starfandi segist ekki munu geta staðið undir fjárhagslegum skuldbindingum á næstunni og jafnframt hafa litla von um tekjuöflun samhliða væntum samkomutakmörkunum vetrarins. Tillaga okkar að breytingu 1. tl. 4. gr. er því eftirfarandi:

4. gr.

Skilyrði

*1. Tekjur hans á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020 voru a.m.k. **40%** lægri en á sama tímabili 2019 og tekjufallið má rekja til heimsfaraldurs kórónuveiru eða ráðstafana stjórnvalda til að verjast útbreiðslu hennar.*

Að lokum vil ég þakka fyrir tækifærið til að hitta nefndina að máli og fylgja umsögn þessari eftir.

Virðingarfyllst,

f.h. Bandalags sjálfstæðra leikhúsa - SL

Orri Huginn Ágústsson

formaður

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki (þingskjal 213 - 212. mál.)

- I. **Þrepaskipta ætti skilyrðum fyrir styrkveitingu, svo sanngirnir sé gætt og hvati til að halda áfram starfsemi og starfsfólki. Styrkja líka aðila sem verða fyrir t.d. 20% tekjufalli og líka þá sem hafa fleiri stöðugildi t.d. allt að 50 manns. Þetta mætti útfæra með hlutfallslegum styrkjum, að styrkuppþæð sé í hlutfalli við tekjufall.**
 - A. Frumvarpið gerir ráð fyrir að ná aðeins til aðila með 3 launamenn eða færri. Ekki er rökstutt í frumvarpinu af hverju fyrirtæki með fleira starfsfólk fær ekki styrk. Rekstraraðilar með fleiri launamenn hafa einnig orðið fyrir miklum áföllum vegna sóttvarnaraðgerða stjórnvalda.
 - B. Fleiri þrep með hlutfallslegum styrkjum myndu búa til hvata fyrir fyrirtæki að halda starfsemi gangandi. Í núverandi mynd frumvarpsins er best að loka bara sem mest og fá þannig styrki. Í frumvarpinu eru skilyrði um 50% tekjufall en ekki er rökstutt af hverju aðilar með t.d. 20-25% tekjufall fá ekki styrk. Þegar álagning er 5% af veltu þá getur 25% tekjufall þýtt meira tap en þegar álagning er 20% af veltu en tekjufall er 50%.
 - C. Það er ekki þjóðfélagslega hagkvæmt og meðalhófs er ekki gætt ef skilyrði um styrkveitingar stjórnvalda séu svo handahófskenndar að það sé heppni háð hvort aðilar fái aðstoð eða ekki.
- II. **Skilyrði um launamenn ætti að miðast við fjölda stöðugilda en ekki fjölda launamanna, sbr. skilyrði í II. kafla, 4. gr. og tölulið 3, t.d. ef sex launamenn eru í hálfu starfi þá væru það þrjú stöðugildi. Það mætti einnig skýra hvort hlutabætur hafi áhrif á útreikning stöðugilda.**
- III. **Setja ætti fram frumvarp sem þetta á heildstæðari hátt. Þar sem öll úrræði eru kynnt á sama tíma, og með betri fyrirvara og með greiningu varðandi áhrif á smithættu og kostnað.**
 - A. Það er erfitt að meta frumvarp nægjanlega vel þegar ekki liggur fyrir hvaða önnur úrræði um styrki verða kynnt á næstu vikum. Einnig liggur ekki fyrir hvort fasteignagiöld verða felld niður hjá fyrirtækjum sem hafa misst niður stóran hluta starfsemi sinnar vegna sóttvarnarreglna. Faraldurinn hefur staðið yfir í sjö mánuði og nægur tími var í sumar til að undirbúa frumvörp fyrir mismunandi sviðsmyndir í þróun faraldursins.
 - B. Ófyrirsjáanleiki í aðgerðum stjórnvalda og sífelldar breytingar á viðmiðum og reglum sem kynntar eru með engum fyrirvara veldur fyrirtækjum miklum kostnaði og dregur úr starfsemi ásamt því að setja aukið álag á starfsfólk. Betra væri að setja upp kerfi með mismunandi aðgerðum fyrir hvert hættustig eins og gert hefur verið erlendis. Yfirvöld tilkynna síðan bara hvert hættustigið verður með nægum fyrirvara og aðgerðirnar breytast sjálfkrafa eftir því.
 - C. Sóttvarnaraðgerðir hafa jafnan verið settar fram án greiningar og gagna sem rökstvjöja þær. Sem dæmi má nefna lokun eftir kl. 21 þar sem smithækka á veitingahúsi ætti ekki að aukast neitt að kvöldi til. Hægt hefði verið að greina hve margir smitast á veitingahúsum og eftir tíma dags, og einnig skoða áhrif lokunar á sölu. Ákveða síðan hvort smithættan lækki nægjanlega mikið og bera saman við afleiðingar fyrir rekstraraðila.

Um okkur

Við rekum fjölskyldufyrirtæki í veitinga- og ferðaþjónustu. Við höfum haldið starfsemi gangandi til hagsbóta fyrir starfsfólk og birgja og viðskiptavinum, þrátt fyrir að skuldir vaxi hvern mánuð. Það eru margar fjölskyldur sem selja vörur sínar og þjónustu til okkar.

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis

Sent með tölvupósti.
Reykjavík, 23. október 2020

Efni: Umsögn um frumvarps til laga um tekjufallsstyrki og frumvarp um framlengingu á lokunarstyrkjum vegna COVID-19 faraldurs

Tilv. 202010-0014

Við er til tölvupósta frá nefndasviði Alþingis frá 20. október sl. þar sem óskað var eftir umsögnum um annars vegar frumvarp til laga um tekjufallsstyrki, 212. mál og frumvarp er snýr að framlengingu á lokunarstyrkjum, 201. mál, hins vegar. Frestur til að skila umsögnum var veittur til 23. október.

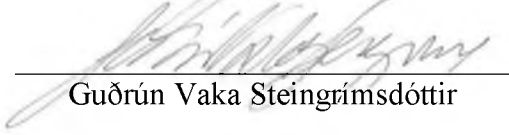
Bændasamtök Íslands fagna frumvarpi til laga um tekjufallsstyrki sem mun koma til móts við einyrkja en aðgerðir stjórnvalda vegna kórónaveirufaraldursins hingað til, hafa lítið tekið á vanda þeirra sem eru með rekstur sinn á eigin kennitölu. Frumvarpið bætir þar að einhverju leyti úr.

Hvað bændur varðar snertir frumvarpið fyrst og fremst minni ferðaþjónustubændur sem veitt hafa gisti-, veitinga-, eða aðra afþreyingarþjónustu og orðið hafa fyrir miklu tekjufalli vegna COVID-19 faraldursins, líkt og aðrir rekstraraðilar sem starfa í greininni. Þó er gerð athugasemd við skilyrði um að rekstraraðili geti sótt um styrk sem snýr að fjölda launamanna sem skv. frumvarpinu skulu ekki vera fleiri en þrír. Í mörgum tilfellum eru t.d. hjón í búskap sem þegar telja tvo starfsmenn og þá þarf ekki nema einn að koma til viðbótar til að menn falli utan gildissviðs laganna. Bændasamtökin telja eðlilegt að hækka hámarksfjölda launamanna úr þremur í fimm, þannig verður betur komið til móts við þessa aðila.

Lokunarstyrkir koma á hinn bóginn sjaldnast til móts við þessa aðila þar sem þeim hefur ekki verið fyrirskipað að loka vegna sóttvarna.

Samtökin hvetja til þess að frumvarpið verði samþykkt en leggja áherslu á að vinnu við reglugerð og umsóknarform verði hraðað eins og kostur er, sér í lagi af þeirri ástæðu að aðgerðir stjórnvalda hingað til hafa ekki komið til móts við þennan hóp rekstraraðila. Margir hafa þurft að kljást við stórfellt tekjutap án stuðnings frá upphafi faraldursins og því er nauðsynlegt að þessi hópur fái aðstoð sem allra fyrst. Þá eru Bændasamtökin reiðubúin til samstarfs um útfærslu aðgerðanna hvað varðar bændur ef þess verður óskað.

Virðingarfyllst
f.h. Bændasamtaka Íslands

Guðrún Vaka Steingrimsdóttir

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík, 23. október 2020.

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki (212. mál)

Félag atvinnurekenda (FA) vísar til umsagnarbeiðni efnahags- og viðskiptanefndar 20. október vegna ofangreinds máls, á þingskjali 213.

FA fagnar frumvarpinu og telur mikilvægt að komið sé til móts við smærri fyrirtæki sem ekki eru í hópi þeirra sem neyddust til að loka starfsemi sinni vegna fyrirmæla stjórnvalda, en urðu engu að síður fyrir miklu tekjufalli.

Félagið leggur þó til eina breytingu á frumvarpinu; á skilyrði um tekjufall í 1. tl. 4. gr. frumvarpsins. Eftir að hafa aflað upplýsinga hjá félagsmönnum sem reka smáfyrirtæki með þrjá starfsmenn eða færri, telur FA ljóst að mun minna tekjufall en 50% getur verið illviðráðanlegt fyrir fyrirtæki af þessari stærð og gert þeim illkleift að standa við skuldbindingar sínar. Launakostnaður er alla jafna mjög hátt hlutfall af rekstrarkostnaði þessara fyrirtækja, jafnvel 70-80% og svigrúm til að lækka annan kostnað því lítið sem ekkert. Hlutabótaleiðin nýtist þessum fyrirtækjum oft takmarkað, því að sinna getur þurft föstum verkefnum í litlum rekstri og/eða verið er að veita sömu þjónustu þótt slegið hafi verið verulega af verði hennar til að halda viðskiptavinum í kórónuveirukreppunni. Ekki er því kostur á að lækka starfshlutföll. Félagið leggur til að viðmiðið um tekjufall verði 35%, sem í öllum samanburði verður að teljast verulegur tekjusamdráttur.

FA leggur að lokum til að frumvarp þetta verði að lögum hið fyrsta, að teknu tilliti til ofangreindrar tillögu. Félagið áskilur sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum á síðari stigum. Þá er félagið að sjálfsögðu reiðubúið að funda með þingnefndinni.

Virðingarfyllt,

Ólafur Stephensen
framkvæmdastjóri FA

Frumvarp til laga um tekjufallsstyrki 212 – Umsögn Félags íslenskra hljómlistarmanna

Við lýsum mikilli ánægju yfir að úrræði til hjálpar listafólki á Covid tímum er til umræðu. Aðstæður sjálfstætt starfandi listafólks eru verri vegna tekjufalls en flestra annarra stétta og við hjá stéttarfélaginu finnum vel fyrir hversu þungt er undir fæti hjá mörgum.

Kannanir og úrvinnsla þeirra sem BHM gerði fyrir hönd BÍL styðja ennfremur á tölfræðilegan hátt hversu alvarlegt tekjuhrun listamanna er og að þeir hafa lent verr í því en aðrir.

Hér eru slóð á niðurstöðu BHM:

<https://www.bhm.is/frettir/mikid-tekjufall-hja-listamonnum-vegna-covid-kreppunnar>

Úrræði á borð við atvinnuleysisbætur hafa nýst listamönnum verr en öðrum, ástæðan virðist vera að kerfið er ekki nægilega vel sniðið að flækjustigi starfa þeirra. Tekjufallsstyrkirnir hafa hins vegar alla burði til að verða mun skilvirkari og koma þeim vel til hjálpar sem verst eru sett.

Tvö atriði viljum við benda á sem betur mættu fara:

- 1) Brotalínan við 50 prósentin er fullhá. Við leggjum til 30% á borð við hvernig Danir hafa þetta því ansi mörg liggja öðruhvorum megin við 50% línuna. Minnt er á að 50% tekjufall af launum, sem eru gjarnan fyrir neðan framfærsluviðmið, er oftast óviðráðanlegt fyrir viðkomandi og 30% hjálpar við að koma aðstoð til fólks sem líka er í mikilli neyð.
- 2) Vegna þess hve tekjurnar eru óreglulegar hjá stórum hópum listamanna væri eðlilegra að hægt væri að hafa lengri samfellu viðmiðunartíma. Við stingum upp á að viðmiðunartímabilið verði meðaltal tekna á tímabilinu 2018-2019. Hér má minna á að annars koma ekki tvö lykiltímabil tekjusköpunar innan árs ekki til viðmiðunar: Árhátíðir og „jólavertíð“. Bæði þessi tímabil eru að öllum líkindum horfin í ár sem tekjuvettvangur.

Með vinsemd og virðingu f.h. FÍH

Gunnar Hrafnsson
formaður

Minnisblað

Viðtakandi: Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Sendandi: Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Dagsetning: 04.11.2020
Málsnúmer:
Bréflykill:

Efni: Áhrifamat á tekjufallsfrumvarpinu

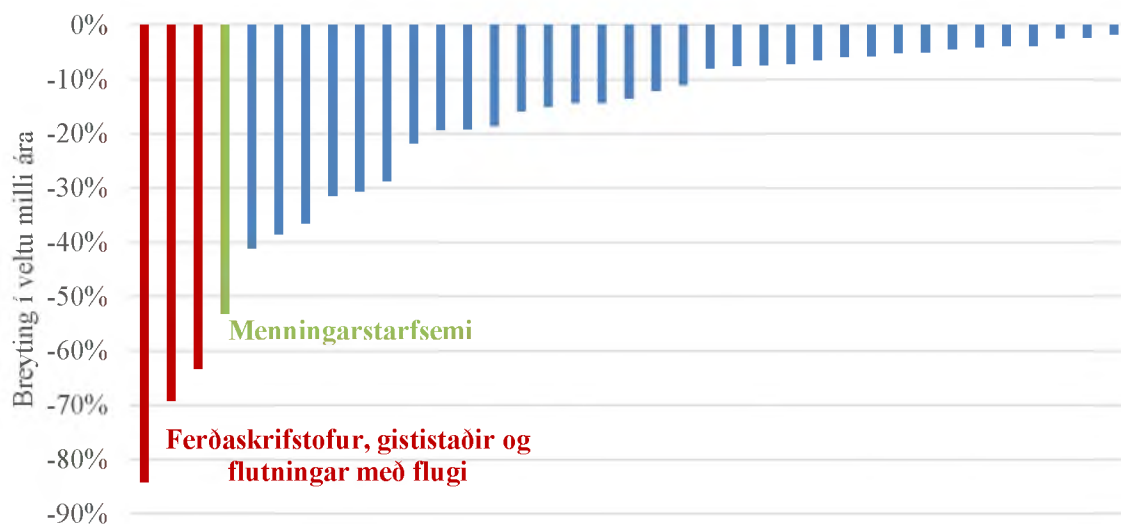
Til að áætla hvaða atvinnugreinar hafa orðið fyrir nægu tekjufalli til að hljóta tekjufallsstyrk er notast við veltutölur skv. virðisaukaskattskýrslum eftir atvinnugreinum frá Hagstofu. Breyting á virðisaukaskattskyldri veltu á milli ára er því notað sem nálgun á tekjufall atvinnugreina í þessu áhrifamati. Ef borin er saman velta á 6 mánaða tímabili, frá mars til ágúst, annars vegar á árinu 2019 og hins vegar á árinu 2020, má áætla hvaða atvinnugreinar og þannig hvaða fyrirtæki hafa orðið fyrir a.m.k. 40% tekjufalli milli ára.

Mesta lækkun veltu hefur orðið hjá ferðaskrifstofum, ferðaskipuleggjendum og annarri bóknarþjónustu (-84%), fyrirtækjum í rekstri gististaða (-69%), í flutningi með flugi (-63%), einstaklingum og fyrirtækjum starfandi í menningarstarfsemi, fjárhættu- og veðmalastarfsemi (-53%) og atvinnumiðlun (-41%).

Aðrar atvinnugreinar sem voru með 30-40% lægri veltu voru vörugæmsla og stoðstarfsemi fyrir flutninga (-39%), prentun og fjölföldun upptekins efnis (-36%), veitingasala og þjónusta (-31%) og leigustarfsemi utan fasteignaleigu (-31%).

Vert er að hafa í huga að mikill breytileiki getur verið í veltulækkun milli fyrirtækja innan sömu greinar. Í dæmaskyni mætti nefna fyrirtæki í veitingaþjónustu þar sem einhverjir veitingastaðir á Suðvesturlandi hafa orðið fyrir minna en 40% tekjufalli en veitingastaðir úti á landi sem stóluðu meira á erlenda eftirspurn hafa orðið fyrir yfir 70% tekjufalli.

Velta skv. virðisaukaskattskýrslum hefur fallið í mörgum atvinnugreinum en þó hvergi eins mikið og hjá fyrirtækjum í ferðaþjónustu og menningarstarfsemi

Út frá gögnum Hagstofu um veltu einstakra atvinnugreina samkvæmt virðisaukaskattsskýrslum er áætlað að rekstraraðilar (einyrkjar og fyrirtæki) starfandi í ferðabjónustu, menningargreinum og atvinnumiðlun muni uppfylla skilyrði um tekjufall og eiga þannig rétt á tekjufallsstyrk. Þannig var áhrifamatið unnið með aðeins þá rekstraraðila í huga.

Ferðabjónusta

KPMG hefur safnað saman upplýsingum úr ársreikningum félaga í ferðabjónustu. Fyrirtækin tilheyra 27 ÍSAT atvinnugreinánúmerum sem flokka má í afþreyingu, bílaleigur, ferðaskrifstofur, flug, gististaði, hópferðir og veitingarekstur.

Samkvæmt gagnagrunni KPMG uppfylla 1.523 fyrirtæki skilyrði um veltu og a.m.k. einn launamann. Í áhrifamati sem byggir á þeim fjölda er gert ráð fyrir að tekjufall allra fyrirtækja sé 70-100% að undanskildum veitingastöðum á suðvesturhorninu, þeir eru ýmist með 40-70% tekjufall eða ekki nægt tekjufall til að eiga rétt á úrræðinu. Ef miðað er við að öll fyrirtæki sem uppfylla skilyrði um tekjufall og laungþega sæki um úrræðið og fái hámark tekjufallsstyrks miðað við fjölda stöðugilda á árinu 2019 er áætlað að úrræðið gæti kostað ríkissjóð allt að **14,5 ma.kr. vegna ferðabjónustunnar einnar.**

Matið er byggt á fjölda stöðugilda í árslok 2019 og er því algjört hámark því ljóst er að fyrirtækjum og starfsmönnum hefur fækkað mikið í greininni. Samkvæmt gögnum Hagstofu störfuðu 26.392 einstaklingar í einkennandi greinum ferðabjónustu í lok árs 2019 en á þriðja ársfjórðungi 2020 hafði þeim fækkað í 14.551. Á sama tíma fækkaði laungreiðendum úr 2.037 í 1.779. Auk þess lækkar nýting annarra úrræða styrkfjárhæðina, en flest úrræði stjórnvalda hafa til þessa ekki síst nýst fyrirtækjum og starfsmönnum í einkennandi greinum ferðabjónustu.

Gagnasett KPMG hefur aðeins að geyma ársreikninga félaga í ferðabjónustu. Þar vantar því yfirlit yfir einyrkja sem eru líklega að mestu leyti einstaklingar sem aðstoða ferðamenn s.s. upplýsingabjónusta, starfsemi leiðsögumanna og fararstjóra, ferðakynningar o.þ.h. (ÍSAT 79.90.0). Samkvæmt Skattinum voru 201 einstaklingur starfandi í atvinnugreinánúmeri 79.90.0 á tekjuárinu 2019. Meðalrekstrarkostnaður á sjö mánaða tímabili var tæplega 1,4 millj.kr. sem er lægra en hámark á mögulegum styrk fyrir bæði 40-70% og 70-100% tekjufall fyrir einyrkja.

Þannig má áætla að kostnaður til einyrkja starfandi í ferðabjónustu yrði ekki hærra en **0,3 ma.kr.** ef miðað er við rekstrarkostnað einyrkja á tekjuárinu 2019.

Menningarstarfsemi

Skatturinn gaf upp heildarfjölda einstaklinga og lögaðila starfandi í eftirfarandi menningargreinum; listsköpun (ÍSAT 90.03.0), sviðslistir (ÍSAT 90.01.0), bjónustu við sviðslistir (ÍSAT 90.02.0), hljóðupptaka og tónlistarútgáfa (ÍSAT 59.20.0) og önnur ótalin skemmtun og tómstundastarf (ÍSAT 93.29.0), út frá skattaframtölum fyrir tekjuárið 2019. Í þeim greinum voru samtals 1.964 einyrkjar og 715 fyrirtæki.

Í könnun sem BHM framkvæmdi meðal starfandi einstaklinga í lista- og menningargreinum töldu 79% aðspurðra að tekjur hefðu dregist saman milli ára og helmingur taldi tekjusamdráttinn vera a.m.k. 50%. Í kostnaðarmatinu var þannig gert ráð fyrir að aðilar starfandi í menningargreinum yrðu fyrir 40-70% tekjufalli. Ekki lágu fyrir gögn um stöðugildi fyrirtækja í atvinnugreininni svo gert var ráð fyrir að fyrirtækin hefðu öll fimm stöðugildi eða fleiri. Ennfremur var miðað við meðalrekstrarkostnað einyrkja og fyrirtækja á 7 mánaða tímabili síðasta árs til að ákvarða styrkfjárhæð. Þannig má áætla að einyrkjar í listum fái greiddart tæplega 2,5 ma.kr. og fyrirtæki 5,8 ma.kr. Áætlaður kostnaður til menningargreina verður því **8,3 ma.kr.**

Matið er sem áður byggt á forsendum um að öll fyrirtæki geti sýnt fram á 5 stöðugildi og að allir rekstraraðilar starfandi í menningarstarfsemi hafi orðið fyrir a.m.k. 40% tekjufalli en þó ekki meira en 70%. Þannig er áætlaður kostnaður líklega nokkuð hærri en sá kostnaður sem mun raungerast.

Aðrar greinar

Utan ferðaþjónustu og menningarstarfsemi var atvinnumiðlun eina atvinnugreinin sem hafði orðið fyrir meira en 40% samdrætti í veltu milli ára samkvæmt virðisaukaskattskýrslum. Kostnaðarmat vegna styrkveitinga til rekstraraðila starfandi í atvinnumiðlun fór fram með sama hætti og kostnaðarmat vegna aðila starfandi í menningarstarfsemi og einyrkja í ferðaþjónustu. Notast var við upplýsingar úr skattaframtölum fyrir tekjuárið 2019.

Lögaðilar með yfir 1 milljón í rekstrartekjur og greiddu laun voru 21 á árinu 2019. Gert var ráð fyrir 40-70% tekjufalli hjá öllum þeim rekstraraðilum og þannig áætlað að kostnaður til aðila starfandi í öðrum greinum (utan ferðaþjónustu og menningargreina) verði um **0,3 ma.kr.**

Þótt aðrar greinar hafi ekki orðið fyrir veltufalli að sama marki eru að öllum líkindum rekstraraðilar í öðrum greinum sem falla undir skilyrði styrkveitingar. Í dæmaskyni má þar nefna aðila starfandi í vörugейmslu og stöðstarfsemi fyrir flutninga en velta í greininni dróst saman um 39% milli ára. Samkvæmt gögnum frá Skattinum starfa þar 41 einyrki og 113 fyrirtæki með háan rekstrarkostnað og skyldu allir eiga rétt á að sækja um úrræðið mundi kostnaður vegna þessa atvinnugreinar nema allt að 1,65 ma.kr.

Heildaráhrif á ríkissjóð

Áætla má að heildaráhrif tekjufallsstyrks á ríkissjóð verði ekki hærri en **23,3 ma.kr. (ytri mörk)**. Eins og fram hefur komið er upphæðin nokkurs konar hámark. Ástæða þess er að aðferðafræðin ofmetur stöðugildi fyrirtækja, ýmist vegna þess að stöðugildi fyrra árs eru notuð eða vegna þess að gert er ráð fyrir að stöðugildin séu a.m.k. 5 og fyrirtæki eigi þannig rétt á hámarki tekjufallsstyrksins. Einnig er notast við fjölda fyrirtækja sem skiluðu framtali 2020 fyrir tekjuárið 2019 sem gefur til kynna að fyrirtæki séu nokkuð fleiri en þau eru í raun þar sem nokkur fjöldi hefur hætt starfsemi á árinu 2019 eða 2020 og lítið hefur verið um nýskráningar fyrirtækja á árinu.

Í matinu er til einföldunar gert ráð fyrir að allir rekstraraðilar í hverri atvinnugrein hafi orðið fyrir tekjufalli á sama bili og eigi því rétt á tekjufallsstyrk í samræmi við það. Í raun eru þó einnig dreifing á tekjufalli fyrirtækja innan atvinnugreinanna. Gera má ráð fyrir að innan þeirra atvinnugreina sem verða fyrir hvað mestu tekjufalli séu einhver fyrirtæki sem hafi gengið betur og standist því ekki skilyrðin um 40% eða 70% tekjufall. Aftur á móti þá getur verið að innan annarra atvinnugreina þar sem ekki varð svo mikið tekjufall hafi einhver fyrirtæki orðið fyrir tekjufalli og eigi því rétt á tekjufallsstyrk.

Ennfremur, gerir aðferðafræðin ráð fyrir því að fyrirtækin uppfylli skilyrði um skilvísni og að þau sækni í raun um úrræðið. Ekki hefur verið lagt mat á áhrif þess skilyrðis og er því ekki gerður frádráttur vegna þessa.

Loks hefur ekki verið tekið tillit til þess að lokunarstyrkir, greiðsla launa á uppsagnarfresti og hlutabætur, lækka styrkfjárhæð enda eru þeim úrræðum ætlað með öðrum hætti að koma til mót svið sama vanda.

Þar sem áhrifamatið er eðli máls samkvæmt nokkurri óvissu háð þykir rétt að gæta varúðar og setja fyrirvara um heildarfjárhæðir. Þær tölur sem fram koma í töflunni að neðan sýna svokölluð ytri mörk mats (væntanlegt hámark) á heildarfjárhæð tekjufallsstyrkja.

Tafla 1: Áhrifamat á ríkissjóð

<i>Atvinnugreinar sem eru líklegar til að hafa orðið fyrir nægu tekjufalli</i>	<i>Gögn notuð í greiningu</i>	<i>Tekjufall</i>	<i>Fjöldi einyrkja og fyrirtækja</i>	<i>Styrkfjárhæðir (ma.kr.)</i>
Ferðapjónusta – félög	Greining frá KPMG	70-100% hjá öllum fyrirtækjum nema 40-70% hjá veitingastöðum á Suðvesturlandi.	1.523	14,5
Ferðapjónusta – einyrkjar	Upplýsingar frá Skattinum	70-100%	201	0,3
Menningarstarfsemi	Upplýsingar frá Skattinum	40-70%	2.679	8,3
Aðrar greinar	Upplýsingar frá Skattinum	40-70%	21	0,3
Alls			4.424	23,3

Til Efnahags og Viðskiptanefndar Alþingis
Nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

22 október 2020

Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Gaflaraleikhúsið fagnar þessu frumvarpi sem er ætlað að draga úr tjóni vegna heimsfaraldurs kórónuveirunnar. Það mun gagnast vel fjölda einstaklinga og litlum rekstraraðilum sem starfa í sviðslistum og tónlist. Það er ljóst að stjórnvöld gera sér vel grein fyrir að tekjufall þessara aðila frá því í mars síðastliðnum hefur verið gríðarlegt.

Þótt að þetta frumvarp og aðstoð stjórnvalda með lokunarstyrkjum og hlutabótaleið gagnist vel flestum þeirra sem starfa í listum og menningu er ljóst að 1. gr frumvarpsins útilokar að óhagnaðardrifin félög, sem starfa að menningarmálum en eru með launaða starfsmenn og mikla starfsemi, fái styrk vegna tekjufalls. Þar má t.a.m. nefna Gaflaraleikhúsið, Tjarnarbíó, Leikhópin Lottu og fleirri aðila innan sjálfstæða sviðslistageirans. Sama var uppi á teningnum þegar stjórnvöld buðu uppá lokunarstyrki og hlutabótaleið.

Það er öllum ljóst að sóttvarnaráðstafanir stjórnvalda hafa valdið þessum sjálfstæðu sviðslistahópum og leikhúsum miklu tjóni eins og öðrum. Sýningarstaðir hafa verið lokaðir frá því í mars og sýningum hefur þurft að fresta eða þeim hætt. Það er því óhætt að segja að tekjur þessara hópa og leikhúsa hafi verið nær engar á tímabilinu. Það má heldur ekki gleyma því að þessir hópar eru ekki reknir fyrir almannafé, þótt þeir njóti opinberra styrkja að einhverju leyti. Mest af þeirra tekjum kemur af sölu aðgöngumiða eða í tilefelli sýningarstaðanna frá útleigu.

Í ljósi jafnræðis og réttlætis leggjum við til að óhagnaðardrifnum félögum verði einnig gert kleyft að sækja um tekjufallsstyrki og að 1 grein laganna hljóði svo:

1. gr.
Gildissvið.

Lög þessi gilda um einstaklinga og lögaðila sem stunda tekjuskattsskyldan atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi, hófu starfsemina fyrir 1. apríl 2020 og bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi skv. 1. eða 2. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Þau gilda einnig um óhagnaðardrifin félög sem eru skráð á launagreiðendaskrá, svo og á virðisaukaskattskrá ef við á. Lögin gilda ekki um stofnanir, byggðasamlög eða fyrirtæki í eigu ríkis eða sveitarfélaga.

Lárus Vilhjálmsson
Framkvæmdastjóri
Gaflaraleikhússins

Leiðsögn

Stéttarfélag leiðsögumanna
Tourist Guide Union

Reykjavík 23.10.2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Leiðsögn – Stéttarfélag leiðsögumanna, fagnar því að reynt sé að koma til móts við einyrkja og örfyrirtæki sem hafa orðið fyrir miklum skakkaföllum vegna COVID-19. Þetta er hópur sem hefur fallið milli skips og bryggju í ýmsum fyrri aðgerðum

En við höfum nokkrar athugasemdir við frumvarpið.

1. Í fyrsta lagi teljum við að viðmiðunartímabilið sé of þröngt. Það eru miklar sveiflur í tekjum leiðsögumanna milli ára en einnig á milli ársfjórðunga. Það eru ekki allir í há-önn á sama tíma og fyrir suma er veturinn aðal innkomutímabilið, þó að fyrir flesta sé það sumarið. Svo hafa tilviljunarkenndar ytri ástæður mikil áhrif, t.d. Ólympíuleikar, Heimsmeistaramót, hvar páskarnir lenda þetta árið og svo fleira. Teljum við því betra að líta lengra aftur og nota til viðmiðunar tekjur síðustu 2-3 ára. Eða hafa valkost um að nota skilgreind tímabil, t.d. skattárið 2019, eða tvo valda ársfjórðunga þess árs.

2. Nú er fyrirséð að þetta ástand mun vara áfram en ekki ljúka 30.sept 2020 og því teljum við eðlilegt að hægt sé að framlengja þessa styrki meðan þetta ástand varir.

3. Ekki er alveg skýrt hvað átt er við með fjölda starfmannna. Er verið að tala um einstaklinga eða stöðugildi? Algengt er að margir komi að þessu litlu fyrirtækjum í hlutastarfi, oft í lágum stöðugildum, til dæmis 25% eða jafnvel í tilfallandi tímavinnu efir verkefnum. Hér þarf að skýra málið og beinast liggur við að tilgreina samtölu stöðugilda. Eða notast við skilgreiningu laga um örfyrirtæki og miða við 9 launamenn.

4. Varðandi hámarks fjárhæð tekjufallsstyrksins teljum að eðlilegt sé að miða við uppsagnarstyrk til fyrirtækja sem er kr. 633.000,- (og þar að auki kr. 85.000,- í lífeyrissjóð) eða lokunarstyrkinn sem var kr. 800.000,-

5. Við teljum að 50% tekjufall séu of þröng viðmið og ætti að víkka það í um 30%.

6. Stéttarfélög og ýmis félagsmálasamtök hafa orðið fyrir miklu tekjufalli vegna COVID-19, en falla ekki undir þessi lög vegna ákvæða um tekjuskattsskyldu. Sérstaklega á þetta við um stéttarfélög eins og Leiðsögn sem reiða sig næstum eingöngu á iðgjöld leiðsögumanna sem þjónusta erlenda ferðamenn, en einnig veit ég til þess að fleiri stéttarfélög hafa orðið fyrir tekjufalli. Við höfum ýmsar skyldur við okkar félagsmenn og í þessu árferði fjölga málum og útgjöld aukast og þurfum tekjur á móti. Leiðsögn er lítið Stéttarfélag með litla yfirbyggingu, 2-3 starfsmenn í hlutastarfi og 500-800 félagsmenn. Nú eru næstum allir leiðsögumenn atvinnulausir og mikil samdráttur í tekjum félagsins.

F.h. Leiðsagnar, stéttarfélags leiðsögumanna

Pétur Gauti Valgeirsson

Formaður

Alþingi
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. október 2020
Tilv.: 2010012/2010013

Efni: Umsögn vegna frumvarps um tekjufallsstyrki (212. mál) og frumvarps um fjárstuðning við minni fyrirtæki (201. mál).

Samkeppniseftirlitið vísar til umsagnarbeiðna, dags. 20. október sl., vegna mála nr. 201 og 212. Með umsögninni er Samkeppniseftirlitið að leysa af hendi það lögbundna verkefni sitt að „benda stjórnvöldum á leiðir til að gera samkeppni virkari“, sbr. c-lið 1. mgr. 8. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005.

Samkeppniseftirlitið gerir ekki athugasemdir við frumvörpin og telur þau að vissu leyti leiða til þess að samkeppnisröskun vegna þeirra stuðningsaðgerða sem stjórnvöld hafa þegar gripið til verði minni en ella. Þannig er t.a.m. ráðgert að fjárhæðarmörk lokunarstyrkja verið hækkuð og koma eigi frekar til móts við lítil fyrirtæki og einyrkja.

Við ákvarðanir um stuðningsaðgerðir af þessu tagi er mikilvægt að skilyrði stuðnings séu útfærð þannig að sem minnst hætta sé á að samkeppnisstöðu keppnauta og atvinnugreina sé ekki raskað. Samkeppniseftirlitið er ekki í aðstöðu til að meta heildstætt áhrif þessara tveggja frumvarpa með þeim skamma fyrirvara sem gefinn er, en hvetur löggjafarvaldið til að hafa vakandi auga með umsögnum fyrirtækja og hagsmunaaðila að þessu leyti.

Án tillits til þeirra frumvarpa sem hér eru til umfjöllunar vill Samkeppniseftirlitið ennfremur undirstrika mikilvægi þess að stjórnvöld hugi að almennri stefnumörkun varðandi áframhaldandi stuðningsaðgerðir og framvindu þeirra. Þar á meðal er mikilvægt að hugað verði að þýðingu samkeppni fyrir endurreisn atvinnulífsins. Alþjóðleg reynsla af efnahagskreppum og rannsóknir fræðimanna á þeim sýna fram á að aðgerðir til þess að efla samkeppni stuðla að hraðari endurreisn atvinnulífsins, en aðgerðir sem takmarka samkeppni eru til þess fallnar að framlengja og auka efnahagserfiðleika.¹ Því er mikilvægt að stjórnvöld hugi almennt að áhrifum ráðstafana sinna á samkeppnisaðstæður á Íslandi.

Stjórnvöld á Íslandi og íslensk fyrirtæki geta á ýmsan hátt nýtt sér þá reynslu sem varð til við bankahrunið og við úrlausn á þeim efnahagserfiðleikum sem fylgdu í kjölfarið. Það á líka við um samkeppnisstefnu og úrlausn samkeppnismála. Hér er vert að vekja athygli á nokkrum kjarnaatriðum:

1. Samkeppni í viðskiptum er nauðsynleg fyrir íslenskt atvinnulíf þar sem hún eykur velferð almennings og stuðlar að hagkvæmni í atvinnurekstri. Virk samkeppni er atvinnuskapandi og stuðlar að aukinni framleiðni og efnahagslegum vexti.

¹ Sjá t.d. umfjöllun í skýrslu Samkeppniseftirlitsins nr. 2/2008, *Öflug uppbygging*.

Samkeppniseftirlitið fjallaði ítarlega um þetta í kafla II í skýrslu nr. 2/2008, Öflug uppbygging, sem aðgengileg er [hér](#).

2. Mjög mikilvægt er að hugað sé vel að **aðkomu banka og stjórnvalda** að rekstrarerfiðleikum fyrirtækja. Í alvarlegum rekstrarerfiðleikum heilla atvinnugreina geta ákvarðanir banka og stjórnvalda haft grundvallarþýðingu fyrir samkeppnisaðstæður á viðkomandi mörkuðum og þar með hagsmuni neytenda til langrar framtíðar.
3. Samkeppniseftirlitið fjallaði ítarlega um þetta á árunum 2008-2011. Nefna má að haustið 2008 gaf Samkeppniseftirlitið út [álit nr. 3/2008](#), Ákvarðanir banka og stjórnvalda um framtíð fyrirtækja á samkeppnismörkuðum. Þar er að finna 10 meginreglur (boðorð) sem mótuð voru í samstarfi við Samtök atvinnulífsins.

Meginreglurnar fjölluðu m.a. um eftirfarandi:

- Að sú ráðstöfun sé valin sem raskar samkeppni sem minnst.
- Að ekki sé stofnað til aukinnar fákeppni eða óæskilegra stjórnunar- og eignatengsla, heldur leitast við að draga úr slíku ástandi.
- Að hagsmunir tveggja keppnauta séu ekki á hendi sömu aðila.
- Að hlutlægni í ráðstöfun eigna sé tryggð.
- Að skapaðir séu möguleikar fyrir nýja aðila til að koma inn á samkeppnismarkaði og dreifðara eignarhaldi fyrirtækja.
- Að tilnefndur sé ábyrgðaraðili samkeppnismála sem hafi umsjón með samkeppnislegu mati á ráðstöfunum og að ferli við töku ákvarðana sé gegnsætt og skrásett.

Þessar meginreglur eiga vel við í þeim aðstæðum sem nú eru að skapast. Álitnið er aðgengilegt hér. Eftirlitið fjallaði einnig ítarlega um þessi álitaefni í skýrslu nr. 2/2009, Bankar og endurskipulagning fyrirtækja, sem aðgengileg er [hér](#).

Ljóst er af framangreindu að leiðir við stuðning til handa fyrirtækjum geta haft grundvallarþýðingu fyrir samkeppnisaðstæður til framtíðar. Skiljanlega eru stjórnvöld í erfiðri aðstöðu til að meta þetta til hlítar þegar um bráðaaðgerðir er að ræða, en það leysir stjórnvöld ekki undan þeirri ábyrgð að meta reynslu af þeim aðgerðum sem gripið hefur verið til og nýta þá reynslu við frekari aðgerðir.

Samkeppniseftirlitið vekur athygli á framangreindu og er reiðubúið að liðsinna nefndinni frekar eftir því sem hún óskar.

Virðingarfyllst,
Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson

Valur Þráinsson

Nefndasvið Alþingis
B.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Sent á netfangið nefndasvid@althingi.is

Reykjavík 29.10.2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki, mál 212, 151. löggjafarþing

Samráðshópur tónlistariðnaðarins, sem samanstendur af Félagi Hljómplötuframleiðenda (FHF), Félagi íslenskra hljómlistamanna (FÍH), Samtaka flytjenda- og hljómplötuframleiðenda, STEFI, Tónlistarborgarinnar Reykjavíkur og Útflutningsskrifstofu íslenskrar tónlistar (ÚTÓN) senda hér inn umsögn sína um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki.

“Markmið laga þessara er að viðhalda atvinnustigi og efnahagsumsvifum með því að styðja við litla rekstraraðila sem hafa orðið fyrir tímabundnu tekjufalli vegna heimsfaraldurs kórónuveiru og aðgerða stjórnvalda til að verjast útbreiðslu hennar.”

Samráðshópurinn fagnar þessu markmiði og frumvarpinu sem slíku en gerir eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið:

1. Skilgreining á hugtakinu launamaður:

Frumvarpið vísar til 4.gr laga 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda um skilgreiningu á launamanni. Í því ákvæði er hvergi tekið fram starfshlutfall. Það má því leiða að því líkum að þegar talað er um að hámarki þrjá launamenn þá getur það átt við rekstur sem er með þrjá starfsmenn sem eru sumir eða allir í hlutastarfi. Algengt er að fyrirtæki í tónlistariðnaði, til dæmis tónleikastaðir, séu með meirihluta starfsmanna í hlutastarfi sem þó teljast til mun færri heilla stöðugilda. Lagt er til að miðað verði við stöðugildi í frumvarpinu í stað fjölda launamanna.

2. Skilyrði, 4. gr. frumvarpsins um tekjusamdrátt:

Í frumvarpinu er eitt af skilyrðum styrks að tekjusamdráttur nái 50%. Kannanir framkvæmdar af BHM hafa sýnt að fjölmargir sjálfstætt starfandi og lítil fyrirtæki innan menninga og lista eru að verða fyrir miklu tekjufalli en ná rétt tæplega 50% hlutfallinu. Samráðshópurinn telur að með því að fara nær hinni svokölluðu “dönsku leið”, sem bætir tekjutap þegar tekjusamdrátturinn er 30% eða meiri á milli ára, þá myndi frumvarpið grípa fleiri af þeim litlu rekstraraðilum sem frumvarpið hefur að markmiði að styðja við.

3. Skilyrði, 4. gr. frumvarpsins um viðmiðunartímabil:

Viðmiðunartímabil tekna er sama tímabil árið á undan, þ.e. árið 2019. Tekjur í tónlistariðnaðinum eru að eðlisfari mjög sveiflukenndar, bæði eftir mánuðum og eftir árum. Með því að taka meðaltal af tveimur árum á undan eða meðaltal af heila árinu á undan

mætti komast nær sanngjarnara viðmiði á tekjum. Vert er að taka fram að desember er mikilvægasti mánuður ársins fyrir lifandi tónlistarflutning og nú þegar líður að þeim mánuði og lítil bjartsýni er fyrir að samkomutakmarkanir verði horfnar á braut á þeim tíma þá er mikilvægt að huga að því hvort þetta úrræði verði þá endurtekið fyrir síðari tímabil eða hvernig verði tekið á þessum vanda sem ljóst er að takmarkast ekki við þetta sex mánaða viðmiðunartímabil á árinu 2020.

4. Skilyrði, 4. gr. frumvarpsins um fjölda launamanna:

Lítil tónlistartengd fyrirtæki eru grundvöllurinn fyrir því að hér á landi þrífist blómlegur tónlistariðnaður. Tónlistariðnaðurinn á Íslandi er atvinnugrein í uppbyggingu en hún er á viðkvæmum stað í þróuninni og mikilvægt er að hlúð sé að henni sem slíkri. Enginn vafi er um að íslensk tónlist er frjór akur hvers orðspor nær langt út fyrir landsteinana. Það eru því gríðarlega mikil tækifæri til staðar fyrir uppbyggingu á öflugum tónlistariðnaði hér á landi. Með því að víkka út skilyrðið í frumvarpinu þannig að það nái til smárra fyrirtækja, til dæmis mætti hér styðjast við skilgreininguna á örfyrirtæki, þ.e. fyrirtæki með færri en 10 starfsmenn, mætti styðja betur við þessi litlu tónlistartengdu fyrirtæki og þar með tónlistariðnaðinn. Við leggjum til að miðað verði við 5-10 starfsmenn.

5. Ákvörðun um greiðslu styrkja, 7. gr.

Samráðshópurinn telur að með því að hafa hámarks afgreiðslutíma umsókna 2 mánuði þá er hætt á því að sömu aðstæður skapist hjá umsækjendum í tónlistariðnaðinum og í vor, þar sem athugasemdir við umsóknir komu oft mjög seint og lokaniðurstaða barst vel eftir að umsækjendur voru komnir í fjárhagsvandræði. Lagt er til að afgreiðslutími verði stytur niður í einn mánuð.

Virðingafyllt,

F.h. Samráðshóps tónlistariðnaðarins

Bryndís Jónatansdóttir
Verkefnastjóri hjá ÚTÓN

Guðrún Björk Bjarnadóttir
Framkvæmdastjóri STEFS

María Rut Reynisdóttir
Verkefnastjóri
Tónlistarborgarinnar Reykjavíkur

ÚTÓN

STEF

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis,
Nefndasvið Alþingis
nefndasvið@althingi.is

Reykjavík 23. október 2020

Frumvarp til laga um tekjufallsstyrki - Umsögn samráðsvettvangs fagfélaga sviðslistafólks

Samráðsvettvangur fagfélaga sviðslistafólks innan Sviðslistasambands Íslands, er skipaður formönnum sjö fagfélaga. Félögin eru: Danshöfundafélag Íslands – DFÍ, Félag íslenskra leikara – FÍL, Félag íslenskra listdansara – FÍLD, Félag leikmynda- og búningahöfunda – FLB, Félag leikskálda og handritshöfunda – FLH, Félag leikstjóra á Íslandi – FLÍ og Félag tæknifólks í rafiðnaði – FTR. Við fögnum því að þetta mikilvæga frumvarp um tekjufallsstyrki skuli komið fram. Við höfum kynnt okkur inntak þess og reynt, eftir fremsta megni, að leggja mat á þann stuðning sem sviðslistafólk mun geta sótt verði ákvæði þess að lögum og komist að þeirri niðurstöðu að gera þurfi nokkrar veigamiklar breytingar, til að það gagnist einyrkjum og örfyrirtækjum í okkar geira til fulls.

Helstu rökin fyrir mikilvægi sértækra aðgerða í þágu listafólks sækjum við í tvær kannanir sem BHM hefur gert í samvinnu við BÍL – Bandalag íslenskra listamanna o.fl.:

<https://www.bhm.is/frettir/mikid-tekiufall-hja-listamonnum-vegna-covid-kreppunnar>

auk þess sem við höfum kynnt okkur aðgerðir stjórnvalda í nágrannalöndum okkar, t.d. Danmörku:

<https://kum.dk/aktuelt/covid-19/hjaelpepakker-og-initiativer>

og skýrslu OECD um áhrif Covid-19 á listir og menningu:

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/culture-shock-covid-19-and-the-cultural-and-creative-sectors-08da9e0e/>

Í könnunum BHM kemur skýrt fram hin erfiða staða sem einstakir listamenn standa nú frammi fyrir, enda var starfsemi meginþorra þeirra lokað í mars sl. og enn er ekki hægt að sjá fyrir endann á því ástandi. Um 80% svarenda í könnunum BHM hafa orðið fyrir tekjufalli á tímabilinu, helmingur þeirra hefur horft upp á tekjur sínar minnka um meira en 50% milli ára og tæplega fimmtungur um á bilinu 75–100%. Eitt það alvarlegasta sem kannanirnar leiða í ljós er að tekjur meirihluta svarenda eru nú undir framfærsluviðmiði. Þá leggjum við á það áherslu að fyrri úrræði stjórnvalda til að ráða bót á vanda fólks hafa ekki nýst þessum hópi sem skyldi. Fyrir því eru margar ástæður en einfalda svarið liggur í afar flóknu starfsumhverfi listamanna; tekjurnar eru sveiflukenndar, bæði innan ársins og milli ára, margir starfa sem launþegar að hluta og sjálfstæðir rekstraraðilar að hluta, ýmist á eigin kennitölu eða undir hatti einkahlutafélaga eða samlagsfélaga og ákveðinn hluti gerir reksturinn upp einu sinni á ári.

Með hliðsjón af niðurstöðu kannana BHM og í ljósi þess að stærstur hluti tekna listamanna verður til á vetrarmánuðum hvers árs en ekki á viðmiðunartímabilinu sem frv. gerir ráð fyrir (apríl til sept.), leggjum við til að heimilað verði að taka mið af meðalárstekjum rekstraraðila við útreikning tekjufallsstyrks. Þannig þyrfti að bæta setningu við 5. gr. frv 2. mgr. svo sem hér segir:

*Í stað þess að telja til rekstrarkostnaðar reiknað endurgjald fyrir tímabilið 1. apríl til 30. september 2020 er rekstraraðila heimilt að reikna til rekstrarkostnaðar á því tímabili sömu fjárhæð og hann gjaldfærði vegna reiknaðs endurgjalds á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2019, eða á fyrstu sex heilu almanaksmánuðum sem hann starfaði, hafi rekstur hafist eftir 1. apríl 2019. **Búi rekstraraðili við miklar tekjusveiflur í meðalári þannig að ljóst þyki að fyrrgreind viðmiðunartímabil endurspegli ekki tekjuöflun hans alla jafna er rekstraraðila heimilt að reikna til rekstrarkostnaðar í gildi meðaltals áráanna 2018-2019 og myndi það grundvöll styrkfjárhæðar.** Hafi rekstraraðili fengið atvinnuleysisbætur fyrir tímabilið 1. apríl til 30. september 2020 dragast þær frá þannig reiknuðum rekstrarkostnaði.*

Það er annað atriði frumvarpsins sem SAFAS vill gera athugasemd við og það er ákvæði 4. gr. 1. tl. um 50% tekjufall sem skilyrði tekjufallsstyrks. Við teljum kannanir BHM sýna að gild rök séu fyrir því að hafa þetta hlutfall lægra og leggjum til að því verði breytt í 40%, að því gefnu að breytingartillaga okkar um viðmiðunartímabil verði samþykkt, verði henni hins vegar hafnað þá þyrfti að lækka hlutfallið í 30%. Varðandi þessa tillögu vegur þýngst sú staðreynd að nokkur hluti svarenda í könnunum okkar er með útborgaðar tekjur undir framfærsluviðmiði auk þess sem meirihluti sjálfstætt starfandi segist ekki munu geta staðið undir fjárhagslegum skuldbindingum á næstunni og jafnframt hafa litla von um tekjuöflun samhliða væntum samkomutakmörkunum vetrarins. Tillaga okkar að breytingu 1. tl. 4. gr. er því eftirfarandi:

Tekjur hans á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020 voru a.m.k. 40% lægri en á sama tímabili 2019 og tekjufallið má rekja til heimsfaraldurs kórónuveiru eða ráðstafana stjórnvalda til að verjast útbreiðslu hennar.

Hér hefur ekki verið nefnd staða þeirra félaga sem rekin eru af sviðslistafólki og halda utan um einstakar leiksýningar eða bjóða upp á aðstöðu fyrir sviðslistahópa. Það er mikilvægt að átta sig á því að vandi leikhópanna, Tjarnarbíós og Gaflaraleikhússins, verður ekki leystur í þessu frumvarpi, það er ekki hugsað fyrir slíkan rekstur, nokkuð sem kom fram í máli fjármálaráðherra þegar hann mælti fyrir frumvarpinu sl. mánudag. Þar upplýsti hann að þriðja málið væri í undirbúningi sem ætlað væri að taka á stöðu stærri rekstraraðila. Við fögnum því og treystum að það mál muni gagnast leikhópum og öðrum rekstraraðilum sem reknir eru sem félög. Sjá tilvitnun í ræðu ráðherra:

...Þriðja málið sem nú er í smíðum er þá mál sem varðar stærri rekstrareiningar sem hafa sömuleiðis orðið fyrir miklum búsjfjum vegna kórónuveirufaraldursins og við teljum að þurfi að styðja vegna þess og vegna mánaðanna sem fram undan eru. Það eru ýmis álitamál sem við þurfum að hugsa um.[...] Þeir aðilar sem ég er sérstaklega að hugsa um í þessu sambandi eru þeir sem hafa þurft að sæta ýmiss konar takmörkunum eða íþyngjandi sóttvarnaráðstöfunum sem haft hafa veruleg áhrif á reksturinn. Þeim hefur ekki verið gert að loka og falla þess vegna ekki undir lokunarstyrkina. Þessir aðilar eru með umfangsmeiri rekstur en þann sem við erum að tala um hér, hafa þurft að gera mjög miklar ráðstafanir, t.d. vegna fjöldatakmörkana inni á, segjum veitingastöðum og öðrum slíkum stöðum. Við þurfum að halda áfram að vinna úr hvernig við ætlum að koma til móts við þá.

Að lokum þökkum við fyrir tækifærið sem það gefur að fá hitta nefndina að máli og fylgja umsögn þessari eftir,

F.h. SAFAS – Samráðsvettvangs fagfélaga í sviðslistum

Kolbrú Halldórsdóttir, formaður stjórnar Félags leikstjóra á Íslandi

Erindi til efnahags- og viðskiptanefndar.

Góðan dag og takk fyrir síðast og gleðilegt nýtt ár.

Við hér erum að hafa áhyggjur af því að það gengur ekki nógu vel að ná að sækja um og fá tekjufallsstyrkinn afgreiddan og það er mikill kurr í fólki. Þá vill fólk fara frá fréttir að viðspyrnustyrknum, en ekkert bólar á honum og umsóknarferlinu. Því settum við saman þetta bréf. Er ekki hægt að gera eitthvað í þessum málum? Ýta við Skattinum?

Hér fyrir neðan kemur bréfið okkar. Með kveðju, Reynir Már, Laufey og Jóna Fanney

EKKI NÓG AÐ VERA MEÐ AUGUN Á BOLTANUM – ÞAÐ ÞARF AÐ TAKA ÞÁTT Í LEIKNUM.

Ferðamálaráðherra sagði í 21. janúar 2021: „Við stöndum með ykkur, það höfum við sýnt í verki. Við erum með augun á boltanum. Við erum tilbúin að hlusta, við erum að taka ákvarðanir.“ En afsakið, það er bara ekki nóg að vera með augun á boltanum, það þarf að taka virkan þátt í leiknum ef hlutirnir eiga að ganga upp! Það þarf að fylgja málunum eftir, ef ríkisaðstoð á að vera raunveruleg þá þarf hún að berast, það er ekki nóg að segja að hún sé að koma og draga svo lappirnar fram í rauðan dauðann þar til fólk getur ekki meir og nú er svo komið að margir geta ekki meir!

Það er sorglegt að sjá hvernig staðan er núna eftir mikla og góða vinnu í efnahags – og viðskiptanefnd, þar sem unnið var myrkra á milli og hlustað á hvað rekstaraðilar lítilla fyrirtækja og einyrkja höfðu fram að færa og tekið tillit til þess, en staðreyndin er sú að einmitt núna er **afhending tekjufallsstyrkjanna föst hjá Skattinum**, aðstoðin er ekki að berast, hún sést ekki í verki. Seinagangur, tæknileg vandamál og undirmönnun einkenna framkvæmdina á bæði umsóknum og afhendingu. Hér teljum við að um sé að ræða vanmat Skattsins á umfangi verkefnisins og þarfarinnar á að styrkirnir skili sér sem allra fyrst til rekstaraðila sem eru búnir að bíða eftir þessum styrkjum frá því í byrjun desember, þetta virðist vera rétt eins og gerðist hjá Vinnumálastofnun í vor og fram eftir sumri þegar kerfið þar annaði ekki eftirspurninni. Margir eru að lenda í því að geta ekki sótt um þar sem það eru tæknilegir gallar í kerfinu, síður birtast ekki, ekki hægt að fylla inn í reiti og það hægist og hægist á afhendingu styrkjanna og þannig týnist tíminn, hann bara líður og bíður eftir engum og það að rekstaraðilar fái styrkinn afhentan dregst á langinn.

Það er staðreynd að alltof margir bókarar og endurskoðendur eru að bregðast fólki þar sem þeir ýmist skilja ekki lögin eða rangtúlka þau og þarna er sama hvort um stóru bókhaldsfyrirtækin eða sjálfstæða bókara/endurskoðendur er að ræða. Í framhaldinu þá gerist það að rekstaraðilar hringja inn til Skattsins til að fá ráðleggingar og spyrjast fyrir þar sem ekki er hægt að stóla á fagaðilana og þegar hringt er inn mætir fólk sífellt meiri pirringi. Já og enn standa rekstaraðilar út í stórhríðinni! Það er búið að segja að hjálpin sé á leiðinni en hún er ekki að skila sér! Skatturinn síðan svarar síðan fólki sem hefur jafnvel verið að basla með fyrirtækin sín án innkomu frá því í mars 2020, að þau þar á bæ hafi allt að 2 mánuði til að afgreiða umsóknina....og hvað? Á þetta sama fólk að bíða þá jafnvel fram í mars/apríl 2021 eftir því að fá aðstoð? Hér þarf að taka á málunum. Eftir stóru loforðin um að tekjufallsstyrkir skiluðu sér 10. desember og svo fyrir jól og síðan á nokkrum dögum, þá eru þeir enn undir lok janúarmánaðar 2021 ekki komnir í hús hjá meirihluta rekstaraðila.

Hvar eru viðspyrnustyrkirnir? Þegar spurt er hjá Skattinum hvenær hægt verði að sækja um viðspyrnustyrkina verður fát um svör. „Byrjun febrúar, miðjan febrúar, þetta er í vinnslu, get ekki sagt um það“ eru svörin sem fást. Þessi seinagangur er að stórskaða rekstur og fyrirtæki sem þá þegar eru löskuð vegna ástandsins og hafa jafnvel enga aðstoð fengið frá því í mars 2020! Áttu viðspyrnustyrkirnir ekki að komast í afgreiðslu í janúar 2021? Hvar eru þeir? Með þessu áframhaldi verður ekkert úr þessari viðspyrnu, peningarnir eiga ekki eftir að nýtast og fyrirtækin brenna innan frá

og verða ekki tilbúin til þess að takast á við framhaldið. Það að þessir styrkir séu ekki komnir í gagnið er hrein og klár peningasóun því róðurinn þyngist jafnt og þétt og bráðum verður ekkert eftir til að bjarga. Hver mínúta er farin að skipta stórmáli, þetta er lífróður! Ekki bara fyrir fyrirtækin heldur líka heimili þessa fólks, fólksins sem þarf að taka ákvörðun um það hvort kaupa eigi mat eða greiða reikninga þar sem reksturinn er án innkomu og enn án aðstoðar. .

Hlutaþótaleiðin hefur reddað salti í grautinn fyrir suma eigendur og gert það að verkum að þeir hafa getað staðið nokkurn veginn við afborganir af eigin lánum og borgað hita og rafmagn og framfleytt fjölskyldunni...en það skal halda því til haga að hlutaþótaleiðin gerir í raun ekkert annað en þetta, hún gerir ekkert fyrir rekstur fyrirtækja og félaga.

Síðan er mjög alvarlegt að ekkert hefur heyrst af því hvernig fer með **afborganir af lánum úr ferðamálasjóði** en fyrsta afborgun er núna eftir rétt rúman mánuð, eða **1. mars 2021**. Hver er staðan á þessu ákveðna máli... talað var um að afborgunum yrði frestað, en það hefur hvorki heyrst hósti né stuna um þetta mál síðan fyrir jól. Hver er staðan? Eiga aðilar sem enn eru án innkomu að fara að borga af þessum lánum, margir sjá fram á það að lenda strax í vandræðum með fyrstu afborgun.

Það sama er uppi á teningnum með **stuðningslánum** sem þó koma seinna til afborgunar...en þar var rætt um að þar væru afborgunarskilmálar of brattir, byrja þyrfti seinna að borga af þeim og þar þyrfti að gera gagngerar breytingar svo framkvæmd afborgana væri gerleg eftir ástandið sem á undan er gengið. Nú stefnir í annað eins ár 2021 og hér er fólk farið að velta því fyrir sér hvernig þessir hlutir fari.

Margir hafa líka horft til þeirrar mismununar sem rekstaraðilar urðu fyrir er **skilmálar stuðningslána** voru settir og er þá aðallega horft til reglunnar um að laun eigi að vera 10% af rekstarkostnaði, en eins og fram hefur komið þá er þessu mjög svo mismunandi farið hjá fyrirtækjum eftir því í hvaða ferðaþjónustu þau eru, hótél og veitingastaðir eru með mannaflafrekan rekstur þar sem rekstarkostnaður felst mikið til í launum á meðan t.d. eins og ferðaskrifstofur og fyrirtæki sem selja afþreyingu eru ekki með mannaflafrekan rekstur en mikinn annan rekstarkostnað en þeim fyrirtækjum var mismunað með þessari 10% reglu og eru engan veginn sátta við þá mismunum og vilja að þessi skilyrði verði endurskoðuð og jafnréttis gætt er kemur að því að sækja um aðstoð á þessum Covid-tímum. Það eru þarna aðilar sem myndu gjarnan vilja eiga möguleika á að taka stuðningslán en geta ekki sótt um vegna 10% reglunnar.

Það er nokkuð ljóst að „**Ferðasumarið 2021**“ mun fara hægt af stað og því er mikilvægara en nokkru sinni áður að hraða aðgerðum, láta styrkveitingar ekki festast hjá Skattinum, ef það var mikilvægt fyrir jól þá er það enn mikilvægara núna. Þá þarf að **horfa til áframhaldandi aðgerða**, framlengja þær sem þá þegar eru í gangi með mögulega nýjum útfærslum og/eða koma með nýjar aðgerðir sem miða meira og betur að rekstrinum og eru þá ekki reiknaðar út frá stöðugildum og launþegum, heldur horft til veltu og rekstarins sjálfs og þarna er horft til þess að enn eru margir að lenda milli skips og bryggju og geta ekki sótt um þá aðstoð sem í boði er, það hlýtur að þurfa að gera úttekt á því hver staðan er gagnvart þeim. „*Það verður ekki öllum bjargað*“ er síðan síendurtekin tugga og flestir ef ekki allir gera sér grein fyrir því, en ætti það ekki að vera skylda og markmið stjórnvalda að miða að því að aðstoða eins og hægt er?

Því er spurt:

1. Afhverju er ekki meira púður sett í það að koma tekjufallsstyrkjunum út til rekstaraðila?
2. Afhverju bólar ekkert á viðspyrnustyrkjunum?
3. Afhverju hefur ekkert komið fram er varðar afborganir og lagfæringar á lánum úr ferðamálasjóði og stuðningslánum?

4. Hverjir eru að fylgja þessu eftir? Hverjir veita t.d. Skattinum aðhald þegar kemur að þessum málum?

Svör óskast hið snarasta, við þetta verður ekki unað mikið lengur.

Fyrir hönd Samstöðuhóps einyrkja og lítilla fyrirtækja í ferðaþjónustu, SELFF.

Reynir Már Sigurvinsson, *framkvæmdastjóri Star Travel - Þúsund Stjörnur ehf, Akureyri*
Laufey Guðmundsdóttir, *framkvæmdastjóri og eigandi Fallastakks / Glacier Journey, Höfn*
Jóna Fanney Svavarsdóttir, *framkvæmdastjóri og eigandi Eldhúsferða Cucina Travel ehf, Húnavatnshreppi*

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 23. október 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki

Samtök atvinnulífsins og Samtök iðnaðarins (samtökin) vísa til tölvupósts efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis frá 20. október þar sem óskað var umsagnar samtakanna um ofangreint lagafrumvarp. Frumvarpið er liður í aðgerðum ríkisstjórnarinnar til að draga úr tjóni vegna heimsfaraldurs kórónuveirunnar og er sérstaklega ætlað að aðstoða einstaklinga og litla lögaðila í atvinnurekstri eða sjálfstæðri starfsemi.

Samtökin fagna markmiði frumvarpsins en vilja koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum.

1. Óskýrt gildissvið

Í greinargerð með frumvarpinu er vísað til þess að verið sé að bregðast við vanda smárra rekstraraðila, umfangslítils rekstrar og að úrræðið sé einkum ætlað einyrkjum og litlum fyrirtækjum. Skilyrði styrks í 4. gr. frumvarpsins og skýringar í greinargerð bera með sér að úrræðinu sé einungis ætlað að taka til einyrkja og sjá má af athugasemdum við 5. gr. frumvarpsins að svigrúmið upp í þrjá launamenn sé ætlað fyrir fjölskyldumeðlimi einyrkjans sem vinna fyrir hann.

Það er mikilvægt að ekki sé vafi á því hvort að úrræðið sé einnig í boði fyrir lítill fyrirtæki. Eins og frumvarpið lítur út núna tekur það ekki til lítilla fyrirtækja heldur eingöngu einyrkja og reksturs þeirra. Hér er því verið að skilja stóran hóp lítilla fyrirtækja eftir, hóp sem hefur orðið útundan í úrræðum ríkisstjórnarinnar hingað til, t.d. veitingastaði. Ef úrræðið á að ná til lítilla fyrirtækja, sem að mati samtakanna væri hið eina rétta, væri nær að miða skilyrðin um fjölda launamanna við skilgreiningu laga um ársreikninga, nr. 3/2006 á örfyrirtækjum. Þannig myndi úrræðið takmarkast við hámark 9 launamenn og taka á vanda fleiri rekstraraðila sem sannarlega þurfa aðstoð.

2. Afgreiðslufrestur of langur

Í 7. gr. frumvarpsins segir að Skatturinn skuli afgreiða umsókn svo fljótt sem verða má og ekki síðar en tveimur mánuðum eftir að honum berst fullnægjandi umsókn. Að mati samtakanna er þessi frestur of langur. Styrknum er ætlað að létta á aðkallandi greiðsluflæðisvanda og ef hann berst of seint kemur hann að litlu gagni. Fresturinn er sérstaklega langur í ljósi þess að Skatturinn getur kallað eftir frekari rökstuðningi og gögnum, sbr. 2. mgr. 7. gr. frumvarpsins, sem getur þá lengt afgreiðslu umsóknar enn frekar.

Samtökin leggja til að afgreiðslufresturinn verði stytur í einn mánuð. Í greinargerð er tekið fram að afgreiðsla úrræðisins ætti ekki að kalla á fjölgun starfsmanna hjá Skattinum og má því leiða að því líkur að einn mánuður ætti að duga til. Það skiptir miklu fyrir þá sem sækja um úrræðið að fá afgreiðslu umsóknar sinnar eins fljótt og auðið er.

Virðingarfyllt,

f.h. Samtaka atvinnulífsins,

Heiðrún Björk Gísladóttir

f.h. Samtaka iðnaðarins

Björg Ásta Þórðardóttir

f.h. SVP Samtaka verslunar og þjónustu,

Benedikt S. Benediktsson

Reykjavík 23. október 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki, mál 212

Hinn 20. október sl. barst Samtökum ferðaþjónustunnar – SAF beiðni um umsögn um frumvarp til tekjufallsstyrki. Frumvarpið hefur verið yfirfarið á vettvangi SAF og vilja samtökin byrja á því að taka undir umsögn SA um frumvarpið.

SAF fagna markmiði frumvarpsins og telja það gefa góð fyrirheit um frekari boðaðar aðgerðir stjórnvalda sem kynntar voru 29. september sl. en um var að ræða átta aðgerða pakka sem ætlað væri að stuðla að félagslegum og efnahagslegum stöðugleika í tengslum við Lífskjarasamninginn. Mikilvægt er að aðgerðir stjórnvalda nái til fleiri en færri aðila.

SAF vilja koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri um mál 212.

Óþarflega óskýrt gildissvið.

Markmið laganna er að viðhalda atvinnustigi og efnahagsumsvifum með því að styðja við litla rekstraraðila. Er um að ræða rekstraraðila með að hámarki þrjá launamenn sem störfuðu við rekstur hans 31. mars 2020.

Fjárhæð rekstrarstyrks fyrir rekstrarkostnaði rekstraraðila skal að hámarki vera 400 þús. kr. fyrir hvert stöðugildi á mánuði á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020. Í greinargerðinni er málið einfaldað með þeim hætti að hámarkið er tekið fram, eitt stöðugildi 2,4 m.kr., tvö 4,8 m.kr. og þrjú stöðugildi 7,2 m.kr. En í framhaldinu er svo málið flækt með að taka dæmi um sjálfstætt starfandi aðila sem reiknar sér endurgjald og svo maka og nákominna ættingja. Líkt og styrkirnir séu eingöngu fyrir einyrkja og þeirra rekstur. SAF telja því nauðsynlegt að skýra betur gildissvið laganna.

Stækka úrræðið

SAF tekur undir ábendingu Samtaka atvinnulífsins um að mikilvægt sé að þetta úrræði taki til lítilla fyrirtækja eins og þau eru skilgreind í lögum um ársreikninga, nr. 3/2006. Þannig myndi úrræðið takmarkast við hámark 9 launamenn og taka á vanda fleiri rekstraraðila sem sannanlega þurfa aðstoð. Frumvarpið myndi þannig ná betur utan um rekstraraðila með lítinn rekstur sem hafa orðið rekstrarvanda en falla ekki undir þann rekstur sem gert var að loka með aðgerðum stjórnvalda. Nú gildir fyrir stjórnvöld að gera meira heldur en minna þegar kemur að veita rekstraraðilum aðstoð.

Aðgerðum stjórnvalda er ágætlega lýst í 2. og 3. mgr. 5. gr. frumvarpsins. Þar kemur fram að hafi rekstraraðili fengið atvinnuleysisbætur eða lokunarstyrk frá stjórnvöldum þá skal sá styrkur dragast frá tekjufallsstyrknum. Nær væri að tala um hámark og miða það við minniháttaraðstoðina. Í greinargerðinni kemur fram að það sé ekki ætlunin að tvíbæta sama tekjutapið.

SAF benda einnig á að það sé sérstakt að styrkurinn skuli vera miðaður við 400 þúsund kr. en ekki við t.d. 600 þúsund líkt og í lokunarstyrkjunum. SAF benda á að skynsamlegt sé að samræmi ríki í aðgerðum stjórnvalda hvað þetta varðar.

Virðingarfyllst,

f.h. SAF – Samtaka ferðapjónustunnar

A handwritten signature in dark ink, reading 'Jóhannes Þór Skúlason'. The script is cursive and fluid, with the first name 'Jóhannes' and last name 'Skúlason' clearly distinguishable.

Jóhannes Þór Skúlason

framkvæmdastjóri

Alþingi, nefndarsvið
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Kt. 420169-3889

Reykjavík, 23.10.2020
Tilvísun: 20201004199

Umsögn ríkisskattstjóra um frumvarp til laga um tekjufallsstyrki – 212. mál, þskj. 213

Ríkisskattstjóri hefur þann 20. október sl. móttekið tölvupóst þar sem embættinu var gefinn kostur á að veita umsögn um framangreint þingmál. Telur embættið tilefni til eftirfarandi athugasemda:

1. tölul. 4. gr.

Á fundi fulltrúa frá Skattinum með efnahags- og viðskiptanefnd hinn 22. október s.l. var óskað eftir því að skoðað yrði hvort tekjuviðmið samkvæmt 1. tölul. 4. gr. frumvarpsins gæti leitt til óeðlilegrar niðurstöðu við útreikning á tekjufalli hjá þeim rekstraraðilum sem eru í þeim sporum að tekjur þeirra falla til með mjög misjöfnum hætti yfir almanaksárið.

Eins og fram kemur í ákvæðinu skal við útreikning á tekjufalli bera tekjur á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020 saman við tekjur á sama tímabili á árinu 2019, nema ef starfsemi hófst eftir 1. apríl 2019 en þá skal miðað við fyrstu sex heilu almanaksmánuði sem viðkomandi starfaði.

Í mjög mörgum tilvikum falla tekjur til með nokkuð jöfnum hætti yfir allt árið og í þeim tilvikum ætti ekki að vera nein hætta á ankannanlegri niðurstöðu við samanburð á milli sömu tímabila á hvoru ári fyrir sig. Á hinn bóginn eru vafalaust einnig mörg dæmi þess að tekjur falli t.d. til nánast eingöngu frá hausti til vors, eða eingöngu frá vori til hausts.

Sé tekið dæmi af rekstraraðila sem hefur allar sínar tekjur á tímabilinu október til og með mars er ljóst að viðmiðunartímabil samkvæmt frumvarpinu til útreiknings á tekjufalli hefur þau áhrif að tekjufall verður 0. Í slíku tilviki kann að vera betra að miða við meðaltal allra mánaða á árinu 2019 og meðaltal frá janúar til og með september á árinu 2020.

3. tölul. 4. gr.

Í 3. tölul. 4. gr. er kveðið á um það skilyrði fyrir tekjufallsstyrk að hámarksfjöldi launamanna sem störfuðu hjá rekstraraðila 31. mars 2020 hafi ekki verið fleiri en þrír. Betur færi á því að segja: *Að hámarki þrír launamenn í fullu starfi störfuðu við rekstur hans í mars 2020.*

Vakin er athygli á því að í frumvarpinu er annars vegar tekið mið af fjölda launamanna og hins vegar við stöðugildi, en telja verður æskilegra að samræmis sé gætt, nema eftir atvikum sé um óháð viðmið að ræða, sbr. og 1. mgr. 5. gr. hér á eftir.

1. mgr. 5. gr.

Í 1. mgr. 5. gr. frumvarpsins segir að tekjufallsstyrkur geti ekki orðið hærri en 400 þús. kr. fyrir hvert stöðugildi á mánuði hjá rekstraraðila á tímabilinu 1. apríl til 30. september 2020. Rétt er að vekja athygli á því að Skatturinn hefur almennt engar áreiðanlegar upplýsingar um stöðugildi hjá rekstraraðilum innan staðgreiðsluársins, en með stöðugildi er almennt átt við ársverk í dagvinnu. Yrði því alfarið að byggja á upplýsingum frá umsækjendum um þetta atriði án þess að geta sannreynt það út frá fyrirliggjandi gögnum.

Þá er rétt að benda á að vera kann að umsækjendur um tekjufallsstyrk hafi fengið greiddan stuðning vegna hluta launakostnaðar á uppsagnarfresti samkvæmt lögum þar um nr. 50/2020. Þótt vissulega séu ekki margir sem eru einungis með 1-3 starfsmenn í þeim hópi þá finnst samt dæmi um það. Greidd laun teljast til rekstrarkostnaðar og mynda þannig andlag til útreiknings á tekjufallsstyrkjum. Umræddur stuðningur telst á hinn bóginn til skattskyldra tekna þiggjanda og hefur því ekki áhrif á fjárhæð gjaldfærðs rekstrarkostnaðar. Þannig gæti að óbreyttu komið upp sú staða að greiddur yrði tekjufallsstyrkur vegna kostnaðar sem viðkomandi rekstraraðili hefur ekki borið í raun að fullu þar sem hann hefur fengið stuðning úr ríkissjóði til greiðslu hluta launakostnaðar.

1. mgr. 6. gr.

Samkvæmt þessu ákvæði frumvarpsins er gert ráð fyrir því að umsóknir um tekjufallsstyrki þurfi að berast Skattinum eigi síðar en 1. maí 2021. Ekkert er kveðið á um upphafstímamark umsókna. Ríkisskattstjóri vill benda á að allt tekur þetta sinn tíma og miðað við bjartsýnar spár, og að allt gangi að óskum, sé hægt að gera ráð fyrir að unnt verði að sækja um tekjufallsstyrki með rafrænum hætti u.þ.b. frá 1. desember nk.

2. mgr. 9. gr.

Til að forðast misskilning varðandi stofn til útreiknings á hugsanlegu álagi leggur ríkisskattstjóri til að orðalagi í 1. málsl. 2. mgr. 9. gr. verði breytt á eftirfarandi hátt:

„... skal honum gert að greiða 50% álag sem reiknast af þeirri fjárhæð sem ofgreidd var ...“

Jafnframt er rétt að taka fram að gera má ráð fyrir umtalsverðum kostnaði við að koma þessu verkefni á koppinn. Ljóst þykir vera að verkefnið mun kalla á mikla þjónustu, leiðbeiningar og aðstoð við umsækjendur auk hvers kyns tæknivinnu.

Virðingarfyllst,
f.h. ríkisskattstjóra

Elin Alma Arthursdóttir
Helga Valborg Steinarsdóttir

Umsögn: Þingskjal 213 – 212. Mál. 151. Löggjafarþing 2020-2021

Sendandi: Tix Miðasala ehf, 23. október 2020

Tix Miðasala ehf vill gera athugasemd við 4. Grein, lið 3: „Að hámarki þrír launamenn störfuðu við rekstur hans 31. mars 2020.“

Tix Miðasala leggur til að lið 3 í grein 4 verðir breytt í annan af tveimur möguleikum:

- a. Að hámarki fjórir launamenn störfuðu við rekstur hans 31. mars 2020.
- b. Að hámarki þrjár fullar launastöður störfuðu við rekstur hans 31. mars 2020.

Rökstuðningur:

Umsögn þessi er sett fram á grundvelli þess að frumvarpið var kynnt þannig að það ætti m.a. að styðja minni rekstraraðila sem starfa í menningar- og listgreinum.

Algengt að fyrirtæki í menningu séu með litla yfirbyggingu og fáa starfsmenn, oft á bilinu 4-5 og teljum við að með þessari breytingu náist til fleiri aðila sem virkilega þurfa á hjálp að halda.

Miðasala er mikilvægur hlekkur í framkvæmd listviðburða og að þeir geti farið fram. Ef rekstur miðasölu er ekki tryggður verður lítið til af listviðburðum. Listamenn og skipuleggjendur viðburða þeirra myndu lenda í gríðarlegum vandræðum ef seldir miðar og gögn þeim tengdum eru ekki tryggð. Ábyrgð miðasölu í því ferli sem fylgir list- og menningarviðburðum er mikil og miklir fjármunir í húfi.

Rekstur Tix Miðasölu fellur einmitt undir skilgreiningu aðila sem frumvarpið er ætlað að styðja við, í ljósi þess að reksturinn er beintengdur tónlistar- og menningarviðburðum og tekjur rekstursins byggjast alfarið á seldum aðgöngumiðum á viðburði sem haldnir eru.

Í ljósi aðstæðna hafa viðburðir verið haldnir í afar takmörkuðu lagi undanfarna mánuði en á sama tíma þarf Tix Miðasala að styðja við viðskiptavinum sína, endurgreiða miða, tryggja upplýsingagjöf til viðskiptavina vegna frestaðra og aflýstra viðburða, standa undir kostnaði vegna hýsingar á hugbúnaðinum og hefur einnig þróað lausnir sem hjálpa viðskiptavinum að endurgreiða heila viðburði í einu sem og einnig gert þeim kleift að selja miða með ákveðið sætabil á milli ótengdra aðila.

Tekjufall Tix Miðasölu ehf frá mars til september 2020 samanborið við sömu mánuði árið 2019 er að meðaltali 61%.

Fyrir hönd Tix Miðasölu ehf,
Hrefna Sif Jónsdóttir
Framkvæmdastjóri